МАТЕРІАЛИ XXVII МІЖНАРОДНОГО МОЛОДІЖНОГО ФОРУМУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

РАДІОЕЛЕКТРОНІКА ТА МОЛОДЬ У XXI СТОЛІТТІ

2023

ТОМ 10

ХАРКІВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

МАТЕРІАЛИ 27-го МІЖНАРОДНОГО МОЛОДІЖНОГО ФОРУМУ

«РАДІОЕЛЕКТРОНІКА ТА МОЛОДЬ У XXI СТОЛІТТІ»

10–12 травня 2023 р.

Том 10

КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНА В ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОМУ ТА МОВНОМУ ПРОСТОРІ»

2023

27-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті». Зб. матеріалів форуму. Т. 10. Харків: ХНУРЕ, 2023. 58 с.

До збірника внесені матеріали 27-го Міжнародного молодіжного форуму «Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті».

Видання підготовлено кафедрою **у**країнознавства
Харківського національного університету радіоелектроніки

61166, Україна, Харків, просп. Науки, 14
тел./факс: (057) 7021397

E-mail: d_us@nure.ua

© Харківський
національний університет
радіоелектроніки (ХНУРЕ), 2023

КОНФЕРЕНЦІЯ 10

УКРАЇНА В ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОМУ ТА МОВНОМУ ПРОСТОРІ»

Голова – зав. кафедри Циганенко В. Л.
Відп. секретар – ст. викл. Сергієва А. В.

Програмний комітет конференції

Циганенко В. Л.	доцент, завідувач кафедри українознавства ХНУРЕ.
Явтушенко В. М.	доцент кафедри українознавства ХНУРЕ, завідувач підготовчого відділення для іноземних громадян і осіб без громадянства.
Сергієва А. В.	старший викладач кафедри українознавства ХНУРЕ.

Учасники конференції

- Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
- Харківський національний університет радіоелектроніки

План роботи конференції

10 травня 2023 р.

10.30–11.00 – реєстрація учасників;
11.15–12.50 – відкриття конференції, пленарне засідання;
13.00–17.00 – робота секцій.

Регламент виступів – до 7 хвилин.
Робочі мови конференції – українська, англійська.

АДРЕСА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ:
61166, Харків, пр. Науки, 14, ХНУРЕ, кафедра українознавства, корпус «І», 6 поверх, кім. 602. тел.: 702-14-98
e-mail: d_us@ ukr.net

Секція 1

УКРАЇНСЬКА МОВА ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ

Керівник – доцент Гарбар М. А.
Секретар – ст. викладач Сергієва А. В.

Засідання 1

10 травня 2023 р. **13.00** **ауд. 600і**

1. СТИЛІСТИКА НАУКОВОГО ТЕКСТУ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗРОБЦІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ **Баб'як В. С.** Науковий керівник – к.філол.н., доц. Гарбар М. А. Харківський національний університет радіоелектроніки.
2. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДІАТЕКСТУ **Бакланов О. В.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.
3. ДІЛОВОДСТВО: ІСТОРІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ВАЖЛИВІСТЬ В УСПІШНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА **Бодюл О. О.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.
4. КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ UI/UX ДИЗАЙНЕРА **Бутвіна О. Є.** Науковий керівник – к.філол.н., доц. Гарбар М. А. Харківський національний університет радіоелектроніки.
5. ІСТОРІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЛОВОДСТВА В УКРАЇНІ **Касьяненко С. Ф.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.
6. ОСОБЛИВОСТІ І ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ **Кононенко І. В.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.
7. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МАТЕМАТИЧНОГО ТЕРМІНОТВОРЕННЯ **Лазарєва О. О., Лазарєва Н. М.** Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харківський національний університет радіоелектроніки
8. КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ У ФАХОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ **Логінова А. О.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.
9. КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ **Новіченко Є. О.** Науковий керівник – доц. Сабурова О. С. Харківський національний університет радіоелектроніки.
10. ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ДІЛОВОДСТВА ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТЕЙ ЯК ОСНОВИ РОЗУМІННЯ СУЧАСНОЇ ДІЛОВОЇ ПРАКТИКИ **Рой Є. О.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

11. ОСОБЛИВОСТІ ЕТАПІВ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ **Юзвак Ю. С.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

12. WAYS OF OVERCOMING LANGUAGE BARRIERS **Polozova O. O.** Supervisor – Senior lecturer Perepelytsia K.Y. Kharkiv National University of Radio Electronics.

Секція 2

ІСТОРИЧНІ, РЕГІОНАЛЬНІ, ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ

Керівник – доцент Бадєєва Л. І.
Секретар – ст. викладач Очкурова Н. О.

Засідання 1

10 травня 2023 р. **13.00** **ауд. 605і**

1. ФОЛЬКЛОР ЯК РІЗНОВИД УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ **Балагура В. О.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

2. КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ **Бочарова М. І.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки

3. ВИДАТНІ ДІЯЧІ КИРИЛО-МЕФОДІЇВСЬКОГО БРАТСТВА **Ганзя Р. С.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки

4. ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ І ЙОГО РОЛЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ **Заїка К. В.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки

5. РОЛЬ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ **Іванов Є. В.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки

6. ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ **Лі Н. Д.** Науковий керівник – Чепела С. П Харківський національний університет радіоелектроніки

7. РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГЕОПОЛІТИКУ У СВІТІ **Михайленко Я. Р.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

8. ІВАН БАГРЯНИЙ: ІСТОРІЯ ОДНОГО З ВИДАТИХ УКРАЇНСЬКИХ БУНТІВНИКІВ **Олефіренко І. І.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки

9. ФОРМУВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ **Шарун Д. А.** Науковий керівник – к.філол.н., доц. Гарбар М. А. Харківський національний університет радіоелектроніки.

10. РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА **Шудренко А. В., Дам-Васильєва Ч. А.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

Секція 1
УКРАЇНСЬКА МОВА
ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ

УДК 81’42

СТИЛІСТИКА НАУКОВОГО ТЕКСТУ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗРОБЦІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ

Баб’як В. С.
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Гарбар М.А.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, Харків, Україна
тел.+38(095) 870-93-77, e-mail: viktoriia.babiak@nure.ua.

To improve the training of qualified specialists, computer and software technologies are used. These technologies provide comprehensive processing of symbols, text, tables, graphics, documents, tests, and language, creating a multidimensional learning environment and providing a foundation for theoretical aspects of learning. In professional educational institutions, scientific texts must comply with certain rules of style and design, which should be studied before publication. Proper adherence to these rules and design requirements is essential for the development of quality publications.

Актуальним завданням сучасної освіти є створення якісних навчально-методичних комплексів, що сприятимуть підвищенню ефективності навчання завдяки орієнтуванню на вимоги мобільності, доступності та адаптивності освітнього процесу.

Електронне навчальне видання є комплексом, що містить систему навчального матеріалу, організованого відповідно до освітньої програми. Воно включає в себе цифрові об’єкти різних форматів і надає можливість взаємодії з користувачами.

Сучасні видання поєднують у собі всі переваги нових комп’ютерних технологій, які засновані на комплексному представленні даних будь-якого типу. Такі технології забезпечують сумісну обробку символів, тексту, таблиць, графіків, документів, тестів, мови – усе, що створює не лише мультисередовище, а й основу для навчання, її теоретичну частину.

Складовими професійно-орієнтованих навчальних комплексів є емпіричні, теоретичні, практичні та демонстраційні компоненти, засоби пошуку, відображення, перевірки знань тощо [1].

Навчальні видання базуються на чіткій та послідовній структурі. Матеріал повинен бути логічним та добре систематизованим, мати доступну лексику, чітку будову речень, небажаним є використання складних синтаксичних конструкцій. Також науковому тексту властиві «стисла повнота» розкриття основних наукових положень, використання загальноприйнятої наукової термінології, актуальних відомостей та даних.

Науковий текст має раціональний характер і складається із суджень, умовиводів, побудованих за правилами науки і формальної логіки. Він написаний мовою тієї науки, яку відображає [2]. Наука може значно ускладнювати розуміння тексту навіть для фахівців, тому важливо

розуміти його стилістику у професійно-орієнтованих навчальних комплексах перед розробкою.

Під час оформлення наукового тексту у професійно-орієнтованих навчальних комплексах необхідно враховувати декілька аспектів.

Насамперед, специфіку тематики, щоб взяти це до уваги при розміщенні тексту, виборі кольорів, шрифтів та інших елементів дизайну. Наприклад, якщо це науковий текст із медицини, то доречно використовувати стилістику, яка асоціюється з нею.

Далі аналізується мета та цільова аудиторія. Для наукових текстів студентського спрямування використовують більш простий шрифт та кольорову гаму, щоб зробити текст більш доступним та зрозумілим.

Важлива стилістика оформлення наукових текстів, адже необхідно дотримуватися відповідних правил використання заголовків, нумерації, таблиць, посилань тощо, щоб текст був легко зчитуваним та зрозумілим для читачів [3].

Стилістика наукового тексту має значний вплив на дизайн видань, адже визначає форму викладення тексту на сторінці. Стилістичні особливості тексту, такі як використання спеціальних термінів, формулювань та скорочень, суттєво впливають на оформлення та сприйняття інформації користувачем. Наприклад, використання великої кількості спеціальних термінів може призвести до того, що текст стане складним для розуміння. Щоб полегшити сприйняття такого тексту та активізувати увагу читача, дизайнери можуть використовувати певні стилістичні прийоми, такі як збільшення розміру шрифту, виділення ключових слів та використання простих та зрозумілих графіків або зображень, тобто відбувається процес візуалізації наукового тексту, щоб подати складну інформацію більш наочно та зрозуміло.

Загалом дизайн та оформлення видання мають бути виконані так, щоб підкреслювати структуру та зміст наукового тексту, полегшувати сприйняття інформації та робити її більш доступною та зрозумілою.

Отже, стилістика наукових текстів у професійно-орієнтованих навчальних комплексах має бути пристосована до специфіки тематики, мати доступну лексику та бути добре систематизованою. Також, враховуючи специфіку тематики, тексти повинні мати певну стилістику оформлення, яка асоціюється з даною науковою галуззю.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про електронний підручник. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-18#Text (дата звернення: 07.04.2023).

2. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Київ, 2008. 184 с.

3. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту. Київ, 2009. 264 с.

УДК 070.40:81’38

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДІАТЕКСТУ

Бакланов О. В.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(095) 728-75-20 E-mail: oleksii.baklanov1@nure.ua

The article is devoted to a comprehensive approach to defining and studying the features of media text. The peculiarities of media text in the context of diversity of scientific approaches are analyzed, the typology of texts in mass media is investigated.

Через багату кількість повідомлень різноманітних ЗМІ на сьогоднішній день тема медіатексту стає актуальною як ніколи, саме тому метою нашої роботи є розгляд медіатексту, а також особливості його функціонування і різні його класифікації. Медіатекст – це усний чи писемний твір масово-інформаційної діяльності та масової комунікації.

Відображення в тексті події передбачає наявність у ньому «за тексту» – фрагменту події, що описується в тексті. Одним із завдань медіа тексту – описати «за текст» так, як його бачить журналіст. Сутність медіатексту як продукту масової інформаційної діяльності та масової комунікації полягає у вираженні конкретної інформації з метою впливу на громадську думку та переконання. Кожен журналіст має власну мовну особистість, когнітивну здатність, світосприйняття та інтелектуальний рівень, це все створює основу медіатексту. Журналіст, коли в тексті наявна подія (це передбачає наявність «за тексту»), описує «за текст» так, як вважає потрібним. Завдяки асоціативності одиниць тексту, адресат може зрозуміти приховану інформацію, яка називається підтекстом. Основними характеристиками медіатексту є логічна закінченість висловлювань, прагматична установка та комунікативний намір [1].

Під медіатекстом розуміються тексти інтернетного, газетно-журнального, радіо- та телевізійного контенту, тобто тематично, формально-граматично й структурно зв’язні транслятори інформації, смислових орієнтирів спільноти у ЗМІ [2].

Основні відмінності звичайного тексту від медіа:

1) медіатекст, на відміну від художнього тексту, фіксує реальні події у мінливому соціально-культурному просторі, доповнюючи їх додатковою інформацією;

2) медіатекст, на відміну від інших типів друкованих текстів, може супроводжувати аудіальна, та (або) візуальна інформація;

3) кожен медіатекст у межах конкретного газетно-журнального контенту може бути зв’язаний з медіатекстами інших жанрово-стильових різновидів тематично і за смислом;

4) медіатекст постає як колективний продукт;

5) медіатексти спрямовані на інтерактивність, тобто на пошук відгуку в адресантів;

6) медіатекст може маркуватися. Зберігаючи від класичного тексту всі особливості вербального оформлення, медіатекст значно модифікується в медійному контенті. Концепція медіатексту, як об'ємного, багаторівневого явища доповнюється стійкою системою параметрів: «спосіб продукування текстів (авторський – колегіальний); форма створення (усна – писемна); канал розповсюдження (засіб масової інформації – носій: газета, радіо, телебачення, інтернет); функційно-жанровий тип тексту (новини, коментарі, публіцистика, реклама); тематична домінанта або належність до стійкого медіапотоку» [3, с. 30].

Існує ще один із критеріїв класифікації медіатекстів – розповсюдження комунікації. Це дозволяє звернути увагу на якість та ступінь багатомодальності, від яких залежать можливості їхньої передачі. Зокрема, цими каналами вважають пресу, радіо, телебачення, інтернет. Наведені на цій основі медіатексти поділяються на: газетні / друковані тексти, радіо- і телетексти, інтернет-тексти тощо. При цьому значну роль має значення лінгвістично-культурного фактора, оскільки в текстах масової інформації відбувається накладання мовної та інформаційної картин світу, що проявляється в наборі постійних тематичних складових частин, характерних для тієї чи іншої країни, тієї чи іншої культури.

Методи вивчення медіатекстів, широта їхнього діапазону відображає складний комплексний характер медіатексту як об'єкта міждисциплінарного опису. Саме тому для вивчення текстів масової інформації застосовується весь спектр методів текстової обробки: від традиційних методів системного і контентного аналізу до логічного, емпіричного, соціолінгвістичних та порівняльно-культурологічного опису.

Отже, медіатекст – це інтегративний, багаторівневий текст, який об'єднує в єдине комунікативне ціле різні вербальні, невербальні, медійні, а також демонструє відкритість на змістовному, композиційно-структурному та знаковому рівнях.

Список використаних джерел

1. Яцимірська М., Драган М. Медіатекст як продукт журналістської творчості (психолінгвістичний аналіз логічного сприйняття та емоцій) / М. Яцимірська, М. Драган. – Вісник Львів. УНТУ. – Серія: Журналістика. – 2007. – Вип. 30. – С. 267–276.

2. Баранник Д. Х. Текст / Д. Х. Баранник // Українська мова. Енциклопедія. К. : «Укр. енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2000. – С. 627–628.

3. Добросклонская Т. Г. Медиатекст: теория и методы изучения / Т. Г. Добросклонская. – Вестник Московского университета. – Серия 10. Журналистика. – М., 2005. – С. 28–34.

УДК 005.92:003.074

ДІЛОВОДСТВО: ІСТОРІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ВАЖЛИВІСТЬ В УСПІШНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Бодюл О. О.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(099) 317-77-45, e-mail: oleksandr.bodiul@nure.ua

Record keeping is an integral part of the successful operation of any business. This article focuses on the history and peculiarities of office management, its role and impact on modern business. It examines the history and peculiarities of office management, its importance for the successful operation of the enterprise and the proper organization of document flow. The author discusses the stages of development of office management from the times of ancient civilizations to modern technologies that greatly facilitate and speed up the processes of storing and processing documents.

Діловодство – це наука про організацію та управління документообігом на підприємстві. Історія діловодства починається з давніх часів, коли важливі документи відображалися на камені або глиняних табличках. З появою паперу у середньовічній Європі розпочалося масове ведення бухгалтерських записів та документів, які відображали стан підприємства. Із часом діловодство стало більш складним та вимогливим процесом, що вимагає спеціалізованого підходу та управління.

Історія діловодства сягає з давніх часів, коли урядові та комерційні установи почали створювати та обробляти паперову документацію. Актуальність у сучасному світі діловодства постійно розвивається та змінюється, відповідаючи на потреби ринку та технологічний прогрес. Сьогодні використовуються різноманітні інструменти та програмне забезпечення для створення та обробки електронних документів.

Головною метою цієї статті є аналіз короткої історії та особливостей діловодства, його ролі та впливу на сучасний бізнес.

Звичайно, розвиток діловодства супроводжувався зміною технологій та методів ведення документообігу. На початку XX століття був розроблений стандарт системи класифікації документів. Це дозволило ефективніше зберігати та організовувати документи в архіві. У 1980-х роках відбулося розширення діловодства на електронну форму документів, що дозволило зберігати і обробляти великий обсяг інформації. З появою Інтернету та спеціалізованого програмного забезпечення для діловодства, стали доступними нові можливості для організації та управління документообігом. Однак, з введенням електронних документів виникли нові виклики та проблеми в діловодстві, які пов’язані зі зберіганням та безпекою інформації. Тому, діловодство на сьогоднішній день є складним процесом, який вимагає розуміння технологій, знання законодавства та правил організації документообігу. Принципи діловодства включають у себе стандартизацію, узгодження та формалізацію документообігу.

Основна мета діловодства полягає в забезпеченні доступності та повноти інформації, виконання правил зберігання та відтворення документів, а також

відповідність законодавству. Організація діловодства дозволяє забезпечити ефективну роботу підприємства, зменшення часу на пошук та обробку інформації та виконання завдань.

Історія діловодства показує, що документообіг був та є необхідною складовою успішної діяльності будь-якого підприємства. Розвиток технологій та введення електронних документів роблять діловодство більш складним та вимогливим процесом, однак, це дозволяє зберігати та обробляти великий обсяг інформації. Організація діловодства дозволяє забезпечити ефективну роботу підприємства, збільшення продуктивності та якості роботи, а також покращення управління документами. Для успішного діловодства необхідні знання технологій, законодавства та правил організації документообігу. Основними особливостями діловодства є:

- Формалізований процес організації документообігу.
- Забезпечення доступності та повноти інформації.
- Відповідність законодавству.
- Ефективність та продуктивність роботи.

Також слід зазначити, що діловодство має свої особливості в залежності від конкретного сектору діяльності, наприклад, документообіг медичної установи має свої специфічні особливості в порівнянні з документообігом виробничого підприємства. Отже, діловодство є необхідною складовою успішної діяльності будь-якого підприємства. Розвиток технологій та введення електронних документів роблять діловодство більш складним та вимогливим процесом, однак, це дозволяє зберігати та обробляти великий обсяг інформації. Організація діловодства дозволяє забезпечити ефективну роботу підприємства, збільшення продуктивності та якості роботи, а також покращення управління документами. Для успішного діловодства необхідні знання технологій, законодавства та правил організації документообігу.

Список використаних джерел:

1. Діловодство і документування. Юридичний помічник. URL: https://pomichnyk.org/dlya-yurydychnyh-osib/kadry-ta-dilovodstvo/inshe/dilovodstvo-i-dokumentuvannya.html (дата звернення: 01.04.2023).

2. Організація діловодства: форма та служба діловодства. Кадровик 01. URL: https://prokadry.com.ua/article/ru/180-qqq-16-m9-07-09-2016-organzatsya-dlovodstva-na-pdprimstv-obiramo-formu (дата звернення: 01.04.2023).

3. Історія діловодства - Практичне діловодство. Google Sites: Sign-in. URL: https://sites.google.com/site/prakticnedilovodstvo/istoria-dilovodstva (дата звернення: 01.04.2023).

4. Добродумов П. О. Діловодство і документація. Державний університет телекомунікацій. URL: https://www.dut.edu.ua/uploads/l_1582_99961501. pdf (дата звернення: 01.04.2023).

5. Учасники проектів Вікімедіа. Діловодство. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Діловодство (дата звернення: 01.04.2023).

УДК 811.161.2’24:005.963

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ UI/UX ДИЗАЙНЕРА

Бутвіна О. Є.
Науковий керівник – к. філол. н., доцент Гарбар М. А.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(050) 123-45-67, e-mail: oleksandr.butvina@nure.ua.

It is essential to understand what the top communication tips for an UX designer are. But do you know why? UX design aims to ensure that all aspects of the user experience are well communicated. With this adequate communication, those professionals can clearly understand what their users want and need, knowing how to understand each project and listening to feedback to further improve their services. In this sense, communication and communication culture is important as it helps the designer to better understand his users and stakeholders and provide them with the right services. If designers do not communicate well with their clients, they will not be able to provide the expected quality of service and, as a result, they will lose trust.

Культура мовлення є важливою складовою фахової діяльності UI/UX дизайнера, оскільки вона впливає на спілкування з командою, клієнтами та користувачами, а також на розуміння та інтерпретацію інформації. Сформовані навички ефективної комунікації – це, мабуть, найкраща сукупність вмінь, які дизайнер може мати у своєму професійному арсеналі.

Передусім UI/UX дизайнер повинен мати високу культуру мовлення для забезпечення чіткого та зрозумілого спілкування зі своєю командою. В ідеалі фахівець з UX може керувати очікуваннями на початкових етапах проєкту та протягом ключових етапів. Спеціальні зустрічі з членами команди проєкту мають пояснити, бажано на прикладах, мету та обмеження ключових результатів, таких як каркаси, щоб переконатися, що аудиторія їх розуміє. Якщо дизайнер не може виразити свої ідеї або візуалізувати концепції, це може призвести до непорозумінь та помилок в процесі розробки. Тому UI/UX дизайнер повинен мати глибокі знання всієї мовної системи, зокрема стилістичні особливості використання мовних одиниць у різних контекстах. Йому варто розуміти, як впливає вибір слів, тон мови та формат спілкування на цільову аудиторію. Для досягнення ефективної комунікації дизайнеру необхідно працювати над власною мовною культурою та постійно удосконалювати свої комунікативні навички. Доречним буде дотримуватися принципів простоти та зрозумілості мовлення.

Крім того, культура мовлення також є важливою для взаємодії з клієнтами та користувачами. Важливо, щоб текст, який дизайнер створює для інтерфейсу або готує для презентації клієнту, був легко читаний та

зрозумілий для всіх. Для цього краще уникати складних технічних термінів та надмірної інформації. Для забезпечення максимальної зрозумілості мовлення дизайнер може використовувати ілюстрації та інші візуальні елементи.

Дизайнер має бути здатний вислухати та зрозуміти потреби клієнта та користувача, а також пояснити свої рішення та рекомендації зрозуміло та доступно.

Також важливо враховувати культурні особливості користувачів, для яких створюється дизайн. Наприклад, дизайнер повинен знати, які терміни та вислови є прийнятними для цільової аудиторії, а які можуть бути образливими або неприйнятними.

Нарешті, культура мовлення також впливає на те, як дизайнер інтерпретує та аналізує інформацію, яку він отримує в процесі роботи. Гарному дизайнеру притаманно чітко формулювати свої думки та запитання, щоб отримати відповіді, необхідні йому для подальшої роботи, та зрозуміти завдання, які він повинен вирішити.

Отже, висока культура мовлення є необхідною для успішної діяльності UI/UX дизайнера. Вона допомагає забезпечити ефективну комунікацію з командою, клієнтами та користувачами, а також розуміння та інтерпретацію інформації. Спілкування завжди має культурні та соціальні аспекти, які важливо враховувати. Навчання UX повинно включати навички спілкування, необхідні для вирішення таких проблем. У майбутньому професіонали UX зможуть справді практикувати роботу з різними типами комунікаційних партнерів і комунікаційних ситуацій, щоб стати більш успішними як комунікатори, які здійснюють позитивний вплив.

Список використаних джерел:

1. Coursera (2023, 18 Лютого). 9 Essential Skills for UX Designers in 2023. https://www.coursera.org/articles/essential-skills-for-ux-designers/

2. Kuhn, M. (2021, 26 лютого). The most important soft skill for designers: Communication. https://uxdesign.cc/the-most-important-soft-skill-for-designers-communication-e69253d82a69/

3. Nielsen, J. (2017, 24 грудня). Communication skills for an UX designer. https://beecrowd.io/en/blog/communication-for-ux-designers/

4. Rees, B. (2017, 11 січня). Effective Communication Strategies for Designers. https://www.toptal.com/designers/product-design/effective-design-communication-strategies/

5. Weber, M. (2010). Let's Talk UX: Communication in UX Design. User Experience Magazine, 9(4). https://uxpamagazine.org/communication_ux_design/

УДК 81`276.6

ІСТОРІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЛОВОДСТВА В УКРАЇНІ

Касьяненко С. Ф.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства,
м. Харків, Україна
тел. +38(066) 080-58-69, e-mail: svitlana.kasianenko@nure.ua

The peculiarities of modern office work are primarily in its translation into the state language, widespread use of computer systems for processing and printing documents, the need to comply with the requirements of current state standards in this area, and the introduction of rational work methods. Compliance with the requirements of record keeping standards in the practical work of government bodies and in the process of documenting is intended to help establish a clear organizational and technical procedure, to eliminate bureaucracy and red tape.

Важливою галуззю діяльності суспільства є ділова сфера, яка полягає у встановленні партнерських контактів між закладами, підприємствами, установами, державами, а також у налагоджуванні приватних стосунків між людьми. Сучасне українське суспільсьво переживає глибокі перетворення в усіх сферах суспільно-політичного життя з метою формування власної державної політики в усіх сферах життєдіяльності суспільства, у тому числі й діловодстві.

Метою даної статті є аналіз історії деяких аспектів розвитку діловодства, висвітлення його основних етапів від виникнення справочинства до проблем сучасного діловодства в Україні.

Сучасний документ, звичайно, відрізняється від документів стародавніх епох своєю стилістикою, способом написання, технікою та матеріалом виготовлення. З далеких часів дійшли до нас різновиди документів, за допомогою яких ми пізнаємо історію своєї країни. Необхідність у складанні документів виникає одночасно з появою писемності. В умовах формування класового суспільства виникла потреба у складанні заповітів, записах боргів, укладанні торговельних купецьких контрактів.. Важливими документами тогочасної епохи були княжі устави і «уроки», а також церковні устави. Княжі устави спрямовувалися на доповнення або зміну внутрішніх державних норм і порядків. Під уроками розуміють постанови князів переважно фінансового характеру: про податки, данину на користь князя, судові податки. Церковні устави мали на меті впорядкувати правове становище церкви в державі, церковні суди, забезпечити церкву матеріально. На території західних слов’янських земель (у Чехії та Польщі) актові книги як особлива форма ведення діловодства виникли у XIII ст. На західноукраїнських землях, як зазначали у своїх працях видатні українські історики О. І. Левицький і В. О. Романовський, актові книги з’явились у II пол. XIV ст. Я.Р. Так, дослідник Даткевич вважає, що вивчаючи проблему генезису цієї форми діловодства, не можна ігнорувати наявність актових книг в італійських, західнонімецьких центрах, як можливих шляхах їх проникненню в Україну. Діяльність канцелярії, роботу окремих службовців зі створення офіційних текстів добре видно з елементів створюваних документів.

Так, на кожному документі, що надходив до приказу, ставили дату оформлення. Писали на вузеньких (15–17 см) смужках паперу, які за необхідності склеювали. Зворотний бік залишали чистим. Діловодство в установах до XVIII ст. велось згідно з канцелярськими традиціями і законодавством не регулювалося. Документування в цих умовах неминуче повинне було перетворитися на систему, яка в окремих випадках будувалася вже не лише на традиціях, а і вказівках закону. 1720 року був підписаний «Генеральний регламент» державних колегій, що заклав засади організації діловодства в державних установах. У «Генеральному регламенті» докладно розкрито функції кожного підрозділу колегії. Найважливіші документи складав секретар, інші, за вказівкою секретаря, – канцеляристи. Частину документів писали за «генеральним формуляром», тобто за обов'язковими формами. Законодавчі та розпорядчі акти державної влади оформляли указами, регламентами, інструкціями, протоколами. До 1775 року важливу роль у житті українського народу відігравала Запорізька Січ.

Багато уваги цілісності діловодства і звітності приділяв один з видатних державних діячів того часу М. М. Сперанський. Його праці зробили великий внесок у те, що ми нині називаємо уніфікацією документів.

15 березня 1917 року Тимчасовий уряд прийняв постанову «Про вдосконалення форм офіційних відносин та паперів». Мовний ритуал у практиці складання ділових документів залишався.

Організаційно-методичну допомогу у вдосконаленні системи документального забезпечення державного управління і діловодства надають установи державної архівної служби України, які розробляють і затверджують основні нормативні документи з відповідних питань, перевіряють і мають право вимагати від керівників установ усунення виявлених під час перевірок недоліків. Загальне керівництво організацією діловодства в установі здійснює її керівник. Уся організаційна робота з раціональної постановки діловодства в установі покладається на службу діловодства.

Таким чином, історія розвитку діловодства послідовно відкриває основні етапи від виникнення справочинства в Київській Русі і до проблем сучасного діловодства в Україні. Організація діловодства істотно впливає на оперативність, економічність і надійність функціонування апарату управління установи, культуру праці управлінського персоналу. Також треба додати, що особливістю сучасного справочинства є переведення його на державну мову, та впровадження новітніх комп'ютерних технологій.

Список використаних джерел:

1. Красніцька Г. Історія виникнення діловодства в Україні URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/297 (дата звернення 15.04.23)

2. Сучасне діловодство: сутність, особливості, структура URL: https://studfile.net/preview/5608062/page:3/ (дата звернення 15.04.23)

УДК 81’255.2:6

ОСОБЛИВОСТІ І ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Кононенко І. В.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел.+38(099) 448-08-42, e-mail: ihor.kononenko1@nure.ua

Translation from one language to another is a complex process of human mental activity. Translation means the appropriate reproduction of a concept expressed in one language in another language, taking into account the interaction of content and form in reproducing the original text.

Переклад науково-технічної літератури належить до складних видів перекладу, який вимагає високої кваліфікації та відповідної технічної освіти перекладача. Це пов’язано з тим, що науково-технічний переклад містить багато спеціалізованих термінів та складних конструкцій, які можуть бути незрозумілими для непідготовленого читача.

Переклад наукової літератури відрізняється від перекладу романів, газетних статей або ділових матеріалів, хоча має такі самі етапи: сприйняття мови, розуміння та відтворення рідною мовою. Термін «науково-технічна література» включає монографії, збірники та статті праць, навчальну науково-технічну та науково-популярну літературу, технічну документацію, технічну рекламу, патенти та інші види літератури.

Однією з головних складнощів цього перекладу є правильний вибір еквівалентів спеціалізованих термінів та відповідних їм виразів. Це особливо важливо в галузях з високим рівнем технічної складності, де неправильно перекладений термін може призвести до помилок і неусвідомлення інформації. Наприклад, одна помилка у перекладі формули може призвести до зовсім іншого результату. Тому перекладачі повинні бути дуже уважними та точним, щоб не допустити жодної помилки або неточності.

В лінгвістичному аспекті термінологія, як і інші слова мови, може бути складною для перекладу через явище полісемії. Це явище широко поширене в мовах науки і техніки, оскільки так званий семантичний словотвір, тобто надання конкретних значень існуючим словоформам, широко поширений у термінологічних системах різних дисциплін. У деяких випадках один і той самий термін може мати різні значення в різних науках. Особливу складність при перекладі становить ситуація, коли один і той самий термін має різне значення навіть у різних приладах чи обладнаннях. Контекст дуже важливий при перекладі багатозначних термінів.

Науково-технічний переклад також вимагає вміння чітко і лаконічно висловлювати складні концепції та ідеї і доносити їх зміст до читача.Такі тексти настільки довгі та складні, що перекладачі повинні знати, як правильно структурувати та використовувати спеціальні прийоми, щоб забезпечити належне розуміння тексту.

Для перекладача, який володіє достатньою мовною підготовкою, але не має відповідних знань у певній галузі науки та техніки, головними труднощами будуть розуміння вузькофахових питань у тексті. Переклад спеціальних термінів також може бути дуже складним. Натомість, для перекладача, який має ґрунтовну технічну підготовку, але недостатньо володіє всіма тонкощами граматики, головними труднощами будуть розуміння змісту, зокрема встановлення змістових зв'язків між словами в реченні, розуміння граматичних конструкцій та вибір адекватного варіанту перекладу.

Тематика має особливе значення при перекладі спеціалізованих текстів. Передумовою повноцінного перекладу, особливо науково-технічної літератури, є глибоке розуміння перекладачем сенсу. Механічне запам'ятовування термінів без розуміння явищ і процесів, описаних у вихідному тексті, може призвести до серйозних помилок у перекладі.

Аналіз публікацій про науково-технічний переклад дозволяє враховувати певні критерії, які були розроблені науковою спільнотою з метою забезпечення збереження змістової адекватності. До цих критеріїв належать: конкретизація, або генералізація тексту з метою покращення його виразності та зрозумілість, антонімічний переклад, змістовий розвиток, синтаксична трансформація, переформулювання.

Кожна мова пройшла через еволюційні зміни і розвиток, що призводить до появи нових мовних архаїзмів та неологізмів. Це також стосується науково-технічної термінології, яка змінюється внаслідок наукового та технічного прогресу. Особливо важливо бути обережним при адаптації нових термінів з іноземних мов, щоб уникнути двозначності під час перекладу.

Під час перекладу науково-технічного тексту потрібно пам'ятати про розбіжності в побудові речень та відмінності системної організації мов. Перекладачі повинні детально вивчати наукові та технічні галузі, в яких вони працюють. Тільки тоді вони зможуть впевнено користуватися відповідним термінологічним словником.

Список використаних джерел:

1. Кузьміна Л.В., Гарбар М.А. Українське фахове мовлення: посібник практикум – Харків: ХНУРЕ, 2019. – 300 с.

2. Коптілов В. Теорія і практика перекладу / В. Коптілов. – К. : Юніверс, 2003. – 280 с.

УДК 81’373:51

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МАТЕМАТИЧНОГО ТЕРМІНОТВОРЕННЯ

Лазарєва О. О., Лазарєва Н. М.
Харківський національний університет ім. Каразіна
Харківський національний університет радіоелектроніки
м. Харків, Україна
тел. +38(099) 2547415, e-mail: laznata@ukr.net

This work is dedicated to researching the development and enrichment of the terminological system of mathematics in the Ukrainian scientific space. Two approaches to the creation of Ukrainian mathematical terminology and ways of harmonizing national and international terminology are considered. Sources of vocabulary growth due to international cooperation trends and the role of borrowings in the formation of a common lexical fund are identified. It was determined that the Ukrainian mathematical terminological system is capable of a full-fledged exchange of information and equal interaction with other languages of the world.

Термінологія є одним з аспектів мови, який протягом останніх десятиліть інтенсивно розвивається. Так званий «термінологічний вибух» [1], який спостерігається майже в усіх мовах, сприяє запровадженню великої кількості нових термінологічних одиниць. Розвиток та збагачення терміносистеми математики має особливе значення, оскільки вона є мовою науки. Широке застосування математики в науці та суспільстві ставить високі вимоги до термінології [2]. Тому її дослідження є актуальною проблемою з огляду на необхідність подальшої розбудови національної мови науки, уніфікації та гармонізації україномовної термінології з терміносистемами розвинутих країн Заходу, адже сьогодення характеризується збільшенням міжнародної комунікації українських фахівців в умовах інтенсифікації процесів євроінтеграції України.

Творення української математичної термінології відбувається двома принципово відмінними підходами [1]:

– інтернаціоналізаторський, який полягає у вживанні термінів так, як вони усталились в основних розвинених мовах (переважно – англійській). Найчастіше при цьому є традиційне калькування з російських термінів.

– українізаторський – кожен термін замінюють українським, не рахуючись з усталеними науковими традиціями.

Тож потрібно зважати на те, що чимало сучасних чужомовних термінів вже здобули місце в українській мові і немає потреби їх вилучати. Потрібно передбачити узгодженість національної і міжнародної термінології, не допускаючи суцільної денаціоналізації.

Кількість термінів-інтернаціоналізмів і далі зростатиме, що відображає тенденції міжнародного кооперування. Українські забуті терміни доцільно подавати як синоніми до вже традиційних термінів. Головне правило опрацювання термінології полягає в тому, що будь-який термін треба узгоджувати з основними законами української мови [2].

Українська науково-технічна, зокрема математична, термінологія має формуватися з урахуванням досвіду найпоширеніших мов розвинених країн, найперше – мов, які виробили ту чи іншу терміносистему. Хоч як це парадоксально, але українська математична термінологія опинилась у вигіднішій ситуації порівняно з іншими мовами [3], оскільки є можливість враховувати досвід національних термінологій і уникати їхніх помилок.

Підсумовуючи можна стверджувати, що українська мова має потужну природну здатність адаптуватися до потреб науки. Головним принципом української математичної термінології є наближення її до мов-продуцентів; інтернаціоналізація термінів та їх визначень, що складають основу усталеної світової практики.

Математична термінологічна лексика цікава тим, що для її створення широко залучалися запозичення. Зростання словникового складу за рахунок наукової термінології супроводжується запозиченням іншомовних слів разом із запозиченням відповідного наукового поняття. Утворення терміносистеми ґрунтується на використанні термінів, що набули статусу інтернаціоналізмів і використовуються в більшості європейських мов.

Прямі запозичення формують спільний лексичний фонд у різних мовах, що сприяє взаєморозумінню фахівців. Першочерговою перевагою такої інтернаціоналізації математичних термінів є надання можливості користування оригінальними англомовними математичними джерелами, українською чи іншими європейськими мовами.

Українська математична терміносистема спроможна до повноцінного обміну інформацією та рівноправної взаємодії з іншими мовами світу. Тож, закономірною є потреба узгоджувати українську термінологію з термінологією європейських мов, зокрема, англійської мови, яка є пануючою впродовж останніх десятиліть у науковій царині.

Список використаних джерел:

1. Д’яков А. С. Кияк Т. Р. Куделько З. Б. Основи термінотворення. Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ: Видавничий дім «КМ Academia», 2000. 220 с.

2. Осадчук М. Українська математична термінологія в англо-російсько-українському словнику математичних термінів. *Термінологія*. 2012. Вісник №733, С. 145–148.

3. Термінологія: навчальний посібник [Текст] / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін; Д. В. Фурт, Л. А. Дмитрук. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2020. 172 с.

УДК 811.161.2’24

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ У ФАХОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Логінова А. О.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +380957524459, e-mail: anastasiia.lohinova@nure.ua

Our research is devoted to the culture of speech, specifically to the aspects of its use in professional practice. Therefore, the topic of communication in the state language is quite relevant, given the political problems of the present. Therefore, we paid attention to the culture of speech, the main communicative features that are inherent in it and offered practical advice on how to improve personal speech culture.

Культура мовлення – це дотримання усталених мовних норм усної та писемної мови, а також свідоме, цілеспрямоване, майстерне використання мовних засобів залежно від мети й обставин спілкування. Отже, це й культура мислення та культура суспільних і духовних стосунків людини. Актуальність нашого дослідження полягає в тому, що культура мовлення як частина основного засобу спілкування (мови) відіграє важливу роль у становленні людини як спеціаліста певної сфери. Питання мовної культури були об’єктом наукової уваги в лінгвістиці, їх розглядали відомі мовознавці, зокрема, як І. Огієнко, О. Потебня, В. Виноградов. Пізніше фахівці в галузі державного управління й мовознавства – Н. Бабич, В. Князєв, І. Плотницька, П. Редін, С. Шумовицька – наголошували на необхідності визначення оптимальної мовленнєвої поведінки в певній ситуації, звертали увагу на важливість культури мовлення в професійно-кваліфікаційній характеристиці фахівців будь-якого профілю. Висока культура мовлення означає володіння багатством мови, уникнення у мовній практиці канцеляризмів, діалектизмів, досягнення такої усної і писемної форми спілкування, яка б найточніше передавала зміст думки. Правильна вимова, вільне, невимушене оперування словом, уникнення вульгаризмів, архаїзмів, слів-паразитів, зайвих іншомовних слів, наголо-шування на головних думках, фонетична виразність, інтонаційна розмаїтість, чітка дикція, розмірений темп мовлення, правильне використання логічних наголосів і психологічних пауз, взаємовідповідність між змістом і тоном, між словами, жестами та мімікою – необхідні елементи мовної культури, особливо у фаховій діяльності особи, адже це демонструє рівень професіоналізму та ерудиції.

Культуру мовлення характеризують такі ознаки: 1) Правильність, тобто відповідність прийнятим орфоепічним, орфо-графічним, граматичним, лексичним нормам. Вона включає в себе норми, правила

вимови, наголошування, словозміни, слововживання, орфографічні правила у писемному мовленні тощо. Різноманітність: володіння мовним багатством економічної і публіцистичної літератури; активне мислення; постійне удосконалення і збагачення мовлення; 3) Виразність забезпечується оригінальністю у висловлюванні думок з метою ефективного впливу на партнера по комунікації; 4) Доступність мовлення для розуміння тих, хто слухає, вона забезпечує адекватне розуміння сказаного, не вимагаючи від співрозмовника особливих зусиль при сприйнятті. Ясності мовлення сприяють чітка дикція, логічне і фонетичне наголошування, правильне інтонування, розмірений та уповільнений темп, спокійний і ввічливий тон; 5) Стислість (раціональний вибір мовних засобів для вираження головної думки, тези). Ця ознака формує уміння говорити по суті; 7) Доцільність, тобто відповідність мовлення меті, умовам спілкування, стану того, хто висловлюється.

Протягом дослідження було обрано найефективніші практичні поради щодо підвищення особистої культури мовлення, а саме: свідомо й відповідально ставитися до слова; стежити за своїм мовленням, аналізувати його, контролювати слововживання, у разі потреби перевіряти за відповідним словником; читати художню літературу – джерело збагачення мовлення, записувати цікаві думки майстрів слова, учити напам’ять афоризми, вірші (таким чином можна збагатити лексичний запас, набути досвіду образно-стилістичного слововживання); оволодівати жанрами функціональних стилів (потрібно однаково добре вміти написати вітальну листівку, заяву, доручення, лист для електронної пошти, підготувати науковий реферат чи публічний виступ); активно пізнавати світ, розвивати здібності до науки – це підвищує інтелектуальний рівень особистості й віддзеркалюється в мовленні; удосконалювати фахове мовлення (читати наукові статті, фахові газети і журнали, постійно користуватися спеціальними енциклопедичними і термінологічними словниками, набувати практики публічних виступів з фахової тематики, використовувати нагоду виступу під час демонстрації нового проекту, наприклад).

Таким чином, культура мовлення є невід’ємною частиною нашого життя, особливо у професійній діяльності. Для того, щоб підвищити свій статус і досягати певних цілей, спілкуючись правильно і зрозуміло для інших, потрібно покращувати свої навички методами, наведеними вище.

Список використаних джерел:

1. Культура писемного мовлення фахівця. Особливості писемної форми мови. URL: https://studfile.net/preview/5462385/page:7/

2. Старунова А. Л. / Культура української фахової мови. Види і жанри професійного спілкування / Література та культура Полісся. Серія: Філологічні науки. 2018

УДК 81’24’276.6:331.102.24

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Новіченко Є. О.
Науковий керівник – доц. Сабурова О. С.
Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ІКІ,
м. Харків, Україна
тел. +38(096) 552-30-10, e-mail: yelyzaveta.novichenko@nure.ua.

Language is one of the indicators of human intellectual development. The way she speaks or writes indicates her spiritual development. Mastery of a cultural language is an important skill for the entire society, as well as a kind of indicator of professional suitability for people of various professions: diplomats, lawyers, politicians, teachers of schools and universities, radio and television workers, journalists, managers, etc. The culture of speech is important for everyone who, by nature of their activity, is connected with people, organizes and directs their work, teaches, educates, conducts business negotiations, and provides various services to people.

Сучасне суспільство не може існувати без мови – найважливішого засобу спілкування, засобу вираження думок та передачі досвіду сучасникам і нащадкам. Важливою складовою загальної культури людини є мова. Тільки той, хто засвоює мовну культуру в усій її сукупності й багатогранності, здатен стати творцем мовних цінностей і найповніше реалізувати себе як особистість у будь-якій галузі суспільної діяльності.

Державною мовою України є українська мова, але більша частина суспільства спілкується іншою – російською мовою. Наприкінці 2021 року кількість російськомовних українців становила 26%, але з початку повномасштабного вторгнення рф на територію України цей показник зменшився до 18% [1].

16 липня 2022 року набув чинності закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Основною метою Закону є забезпечення пріоритетності української мови у різноманітних сферах суспільного життя. Але Закон передбачає застосування інших мов поруч з українською та ніяк не втручається в приватне спілкування [2].

Цей закон не розповсюджується на мову спілкування між, наприклад, роботодавцем та претендентом на роботу в професійній сфері. Тому деякі компанії можуть відмовити у працевлаштуванні, якщо вони надають перевагу іншій (російській) мові. Наразі українці можуть стикнутися з проблемою працевлаштування, наприклад,:

1. Програміста не взяли на роботу, бо він розмовляє українською [3];
2. Київська фірма відмовилася співпрацювати з журналісткою, бо та спілкується виключно українською та англійською [4];
3. У Києві ІТ-компанія Andersen відмовила здобувачеві в співбесіді, бо він спілкується українською мовою [5].

На жаль, на сьогодні ми спостерігаємо досить низький рівень володіння українською мовою серед різних компаній та бізнесів. Однією з причин є незнання державної мови. Щоб вивчити українську мову необхідно дотримуватися основних порад:

1. «Оточити себе» українською: налаштувати українську мову в гаджетах, дивитися україномовне телебачення та YouTube канали;
2. Розширювати свій лексичний запас;
3. Читати книги українською;
4. Перейти на українську в соціальних мережах;
5. Спілкуйтеся з носіями української.

Високий рівень мовної культури – невід'ємна риса культурної людини. Удосконалювати свою промову – завдання кожного з нас. Оволодіння мистецтвом спілкування необхідно для кожної людини незалежно від того, яким видом діяльності він займається або буде займатися, так як від рівня і якості його спілкування залежать успіхи в особистому, виробничої і суспільній сферах життя. Від початку війни більшість суспільства почало використовувати українську мову, але відсутність необхідних знань спричинює низьку проблем, як було розглянуто вище, – працевлаштування. Обов'язком кожного громадянина є знання державної мови та використання у професійній діяльності.

Список використаних джерел:

1. The Village. Кількість російськомовних в Україні зменшилася на 8% з початку року – опитування (2022, 25 березня) https://www.the-village.com.ua/village/city/city-news/324659-kilkist-rosiyskomovnih-v-ukrayini-zmenshilasya-na-8-z-pochatku-roku-opituvannya#:~:text=76%25%20українців%20вважають%20українську%20мову,цей%20показник%20був%2042%25
2. HelpCrunch. Закон про українську мову та його вплив на бізнес: все, що потрібно знати (2022, 19 березня) https://helpcrunch.com/blog/uk/zakon-pro-movu/
3. СтопКор. Програміста не взяли на роботу, бо він розмовляє українською (2021, 21 жовтня) https://www.stopcor.org/ukr/section-suspilstvo/news-programista-ne-vzyali-na-robotu-bo-vin-rozmovlyae-ukrainskoyu-21-10-2021.html
4. Перший український інформаційний. Не знаєш російської – на роботу не беруть: подробиці чергового мовного скандалу в Києві https://www.5.ua/kyiv/ne-znaiesh-rosiiskoi-na-robotu-ne-berut-podrobytsi-cherhovoho-movnoho-skandalu-v-kyievi-297369.html
5. РБК-Україна. У Києві топ-компанія не бере на роботу україномовних співробітників і хвалиться перемогами в РФ https://www.rbc.ua/ukr/styler/kieve-top-kompaniya-beret-rabotu-ukrainoyazychnyh-1642491362.html

УДК 005.92:003.074

ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ДІЛОВОДСТВА ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТЕЙ ЯК ОСНОВИ РОЗУМІННЯ СУЧАСНОЇ ДІЛОВОЇ ПРАКТИКИ

Рой Є. О.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(050) 700-26-98, e-mail: yevhen.roi@nure.ua.

This work examines the historical development of business administration from ancient times to the present day, as well as the fundamental concepts and principles that make up modern business administration. The role and significance of business administration in contemporary business are described. The importance of document management, customer and partner interaction, as well as compliance with legislation in the context of business administration, is discussed in detail.

Актуальність роботи полягає в тому, що діловодство як складова управлінської діяльності відіграє важливу роль у встановленні партнерських контактів між підприємствами, організаціями, державами тощо. Сучасне діловодство має великий потенціал для забезпечення ефективної роботи та розвитку нових методів. Тому важливо розуміти історію та особливості діловодства.

Дослідження в галузі документознавства здійснені багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями. Але найбільш ефективну роботу в царині української документології ведуть такі професори, як В. В. Бездрабко, С. Г. Кулешов, Н. М. Кушнаренко, М. С. Слободяник та Г. М. Шевцова-Водка.

Метою роботи є дослідження основних етапів історичного розвитку та висвітлення особливостей документознавства.

Документування та організація роботи з документами, що охоплює сукупність форм, прийомів, способів і методів їх укладання й обробки, називається діловодством. Його історія сягає далеко в минуле, ще з часів античності, коли з’явилася необхідність фіксувати та зберігати документи. Протягом століть системи діловодства удосконалювалися та змінювалися відповідно до потреб суспільства та технічного прогресу.

У середньовіччі в країнах Європи почали з’являтися більш складні системи діловодства, оскільки збільшувалося число документів, які треба було обробити. У країнах Сходу використовувалися печатки та штампи для підпису документів.

Одним із перших видів діловодства була ручна книга обліку, яка використовувалася в середньовіччі для запису бізнес-операцій. У XIX столітті з’явилися перші стандарти документації, які забезпечували зручність і ефективність управління бізнесом.

У новітні часи з’явилися великі корпорації та міжнародні організації, що потребували ще більш ефективних систем діловодства. В результаті,

з’явилися комп’ютери, програмне забезпечення та інші технології, що значно полегшили та прискорили процеси обробки документів.

Однією з найважливіших складових діловодства є документація. Вона дозволяє зберігати інформацію про бізнес-операції, а також забезпечує захист прав та інтересів бізнесу. Тож діловодство є важливою складовою будь-якої організації та має свої особливості, пов’язані з документообігом, взаємодією з іншими функціональними підрозділами, захистом конфіденційної інформації та використанням сучасних технологій.

Важливим аспектом діловодства є управління документами. Це процес збирання, зберігання, обробки та передавання документів, який забезпечує ефективну роботу бізнесу. Управління документами включає в себе створення правил і процедур, які допомагають зберігати документи відповідно до законодавства та забезпечувати їх доступність.

Одна з особливостей діловодства полягає в тому, що всі документи, що створюються в організації, повинні бути збережені та оформлені згідно з встановленими правилами та стандартами. Для цього використовуються спеціальні бланки, форми та штампи, що містять необхідну інформацію про документ.

Також особливістю діловодства є використання електронних засобів обміну документами, таких як електронна пошта, документообіг та інші. Це дозволяє забезпечити швидкий та ефективний обмін інформацією, що є особливо важливим в умовах швидких сучасних процесів.

Характерною рисою діловодства є його взаємозв’язок з іншими функціональними підрозділами організації, такими як відділ кадрів, фінансовий відділ та інші. Всі ці підрозділи мають відношення до діловодства, тому взаємодія між ними має бути ефективною та забезпечувати виконання загальних цілей організації.

Отже, історія діловодства налічує багато століть, і з часом воно розвивалося і змінювалося, відображаючи значні зрушення в суспільстві та економіці. Правильне та своєчасне документування відіграє важливу роль в управлінні, що охоплює всі сфери функціонування будь-якої установи, організації, підприємства, держави тощо.

Список використаних джерел:

1.ДСТУ 2732:2004. Діловодство й архівна справа. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2005. 32 с. URL: https://vn.court.gov.ua/userfiles/27_2732-2004(1).pdf (дата звернення: 31.03.2023).

2.Красніцька Г. Історія виникнення діловодства в Україні. Наукові конференції. URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/297 (дата звернення: 31.03.2023).

3.Діденко А. Н. Сучасне діловодство : навч. посібник. 5-те вид. Київ : Либідь, 2006. 384 с.

УДК 811.161.2

ОСОБЛИВОСТІ ЕТАПІВ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Юзвак Ю. С.
Науковий керівник – к. і. н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел.: +38 (099) 906-88-31, e-mail: yuliia.iuzvak@nure.ua.

Актуальність роботи полягає в тому, що знання історії мови свого народу зараз, як і в будь-який період часу, є дуже важливим, адже саме мова об'єднує людей та зміцнює силу їх духу. На цю тему є багато досліджень, проте щодня з'являються все сучасніші мовні норми, правила, терміни й інші нововведення, що закликають знову й знову досліджувати мову. Метою доповіді є визначення особливостей кожного з етапів розвитку української мови. Для досягнення поставленої мети передбачається вирішення таких завдань:

- визначити етапи розвитку української мови та їх періодизацію;
- вказати особливості кожного етапу розвитку української мови.

Ю. В. Шевельов у своїй роботі [1] встановив такі етапи розвитку української мови:

- протоукраїнський – VII–XI ст.;
- давньоукраїнський – XI–XIV ст.;
- ранньосередньоукраїнський – XV–XVI ст.;
- середньоукраїнський – середина XVI – початок XVIII ст.;
- пізньосередньоукраїнський – XVIII ст.;
- сучасний – кінець XVIII ст. – сьогодення.

Згідно з дослідженнями Г. П. Півторака [2], на етапі протоукраїнського розвитку мови відбулися основні перетворення зі старослов'янської: багато літер і звуків були замінені більш простими, деякі з них збереглися й до нашого часу. В той же період почали з'являтися місцеві говори, що відрізнялися від інших слов'янських мов і діалектів та робили українську мову більш унікальною та самобутньою. Цей етап розвитку, на жаль, не підкріплений ні староукраїнськими, ні іноземними джерелами.

Давньоукраїнський період представлений великою кількістю текстів церковнослов'янською мовою. Також в цей час стрімко розвивалось усне народне мовлення. По селах мова була чистішою, тоді як у містах, жителями яких були люди різних мовних і національних складів, зустрічалися запозичені слова. Однак у селах були поширені свої діалекти, іноді настільки різні, що жителям сусідніх регіонів було важко зрозуміти один одного.

Ранньосередньоукраїнський етап розвитку української мови, як стверджує Г. П. Півторак [3], був багатий державними документами канцелярій Великого князівства Литовського, указами та судовими актами, що дозволяє дослідити староукраїнську ділову мову. Проте варто враховувати, що

ця мова не відображає наріч простого народу, адже вона була штучно створеною і виконувала функції лише урядової мови.

За дослідженнями О. І. Крижанівської [4], середньоукраїнський період виділився завершенням формування основних правил та особливостей української мови, її лексичного складу. Тоді церковні твори почали перекладати простою мовою, твори літератури стали відображати живу мову народу. В Україні виникло друкарство, почали видавати церковнослов'янські граматики й букварі.

Пізньосередньоукраїнський етап був часом заборони мови та її заміни на російську на Сході, Півдні, Півночі і в центральній частині України, польську мову вводили на Заході. Писемні джерела тепер часто складалися із мішаної української й російської або польської мов. Літературна українська мова стала занепадати.

Сучасний період почався із заборони викладання українською у школах і закладах вищої освіти, відправляння церковних служб. Населення Заходу ополячували, а решту України зросійщували. Та попри це літературні постаті продовжували писати й публікувати твори українською, чим піднімали дух народу та закликали його йти проти влади. Із часом українською стали публікуватись наукові статті та праці, журнали і газети. Після тяжкої боротьби українського народу проти загарбників українська мова зазнала розширення сфер функціонування на всіх рівнях суспільно-політичного життя, відбулося збагачення мови в усіх напрямках і галузях.

Отже, за багато століть українська мова, так само як і народ України, подолала довгий тернистий шлях до свого становлення, подальшого існування й розвитку. Важливо не забувати ті зусилля, яких доклали наші предки, щоб не втратити національну свідомість і силу духу.

Список використаних джерел:

2. Півторак Г. П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски». Київ, 2001. 152 с.

3. Півторак Г. П. Українці: Звідки ми і наша мова. Київ, 1993. 200 с.

4. Крижанівська О. І. Історія української мови: Історична фонетика. Історична граматика. Київ, 2010. 248 с.

УДК 81’24

WAYS OF OVERCOMING LANGUAGE BARRIERS

Polozova O. O.
Supervisor – Senior lecturer Perepelytsia K.Y.
Kharkiv National University of Radio Electronics,
Department of Foreign Languages,
Kharkiv, Ukraine
tel. +38(093) 320-02-15, e-mail: olena.polozova@nure.ua.

The defense of the language barrier was considered. Types of language barriers were classified and methods of overcoming them were suggested.

Modern communication technologies and increasingly faster modes of travel have nearly eliminated geographical barriers between people. Perhaps because of this, we have become more aware of the other barriers that make it difficult to discover fascinating new places, customs, and tastes, work with colleagues from different countries, and make friends online, among other things. It is about language barriers, which are more common than many people realize because they exist in several different forms. These barriers can even occur between people who speak the same language, due to different types of knowledge and proficiency.

The theoretical and practical aspects of this issue were studied by many scientists, in particular Ostapenko I. V. [1], Watkins P., Razee H., Richters J. [2], Flores G. [3] and others.

The purpose of the study is to analyze interpretation of the term «language barrier», to classify types of language barriers and implement methods of overcoming language barriers. A language barrier is any linguistic limitation that creates confusion or prevents comprehension. A barrier could refer to national and cultural languages, but may also include specialized knowledge or speech impairments.

Whatever the source of the problem, it’s crucial to identify language barriers and manage them. When people don’t share a common language, they must develop techniques to clarify their ideas and ensure others are on the same page [1].

A brief overview of some of the most common language barriers is presented below (Table 1) [2].

All language barriers in the workplace or everyday life are challenging, but overcoming them is entirely possible if you select the right approach and adopt a problem-solving mentality [3].

The first way of overcoming language barrier is to improve the proficiency with targeted practice. If it is difficult to communicate with speakers of a particular language, then the best thing is to do actively practice during spare time to improve vocabulary and grammar. The more practice, the better speaking and understanding results.

Table 1 – Classification of types of language barriers

Types of language barriers	Description
Physical	A language barrier is caused by physical barriers such as hearing loss or stuttering. Such conditions can affect both the ability to convey a message and the ability to understand what is being said
Cultural	It arises from the communication of representatives of different cultural environments. The basis of interaction in any culture are the rules of behavior determined by value orientations, beliefs, and norms
Technical	This gap in technical knowledge prevents interlocutors from communicating effectively with each other. Technical language barriers come with the use of professional jargon by experienced workers, which is usually difficult for newcomers and outsiders to understand
Proficiency	When someone who doesn't understand a certain language well is trying to communicate with a person who understands it perfectly

The second method is to use «simple» language. Trying to communicate something highly technical to someone who has limited to no experience in certain field, or exploring a foreign country and need advice from the locals, it always helps to express yourself using plain words and sentences.

And the last, but not the least is not to be afraid to make mistakes. Most barriers can be overcome simply by trying and not being afraid to make mistakes. Mistakes are an important part of learning, and should be looked at as an opportunity for greater understanding.

To sum up, there are many language barriers in communication that speakers of all languages can run into when discussing work-related issues, talking with friends, or exploring distant places. The main thing is not to be afraid to overcome them.

References:

1. Остапенко, І. В. (2016). Концептуальні засади дослідження комунікативних бар'єрів національної та громадянської самоідентифікації. Український психологічний журнал. (2), 73–84. https://core.ac.uk/download/pdf/84274473.pdf

2. Watkins, P., Razee, H., & Richters J. (2012). Barriers to education among Karen refugee women in Australia. Australian Journal of Education. 56(2), 126–141. https://cutt.ly/E7xkjRa

3. Flores, G. (2006). Language Barriers to Health Care in the United States. The new England Journal of Medicine, 355(3), 229–231. https://cutt.ly/j7xrJyx

Секція 2
ІСТОРИЧНІ, РЕГІОНАЛЬНІ, ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ

УДК 398.2(477)

ФОЛЬКЛОР ЯК РІЗНОВИД УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ

Балагура В. О.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(050) 045-31-33, e-mail: vladyslav.balahura@nure.ua.

This work examines the peculiarities of folklore as a form of folk creativity that reflects the spiritual face of the people, its national character and work. Folklore is a collective phenomenon, anonymous and conveys the aspirations and views of the broad masses of the people. In folklore, the enemies of the people are negatively portrayed, and the best human traits are praised. This approach makes it possible to better understand the cultural heritage of the people and its history. Various genres of folklore are fully represented in the folk art, including poems, ballads, songs, fairy tales, proverbs, etc. This indicates the importance of folklore as a national cultural heritage.

Фольклор є неповторним елементом культурної спадщини кожної нації, включаючи українську. Фольклор передається з покоління в покоління і містить в собі цінну інформацію про традиції, звичаї, вірування, історію та менталітет народу, він відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності.

Протягом тисячоліть розвитку ранньої людської цивілізації художньо-естетичні потреби людини, які виникли в процесі її трудової діяльності, задовольнялися засобами народного мистецтва в усіх його різновидах і жанрах: словесному, образотворчому, музичному, хореографічному тощо. Фольклор – це усна народна творчість, поетична історія народу, бо в ній знайшли своє відображення історичні події, суспільне та побутове життя в різні епохи. Термін «фольклор» уперше вжитий 1846 року англійським ученим Вільямом Томсоном.

Основні особливості фольклору:

1. Фольклор – явище колективне, при цьому не принижується роль талановитих особистостей (Маруся Чурай, Семен Климовський).
2. Фольклор – явище національне, в ньому відображено духовне обличчя народу, його національний характер, працю, побут, світогляд.
3. Фольклорні твори анонімні.
4. Форма побутування фольклору – усна.
5. Фольклорні твори зазвичай варіативні.
6. Результатом колективного збереження фольклору є традиційність виконання.
7. Фольклор передає прагнення, мрії та погляди широких народних мас.
8. У фольклорі негативно зображуються вороги народу, оспівуються найкращі людські риси.
9. Фольклорні твори складаються на основі народної мови, яка має свої діалектні особливості, наголоси, інтонацію, систему символів тощо.

Основними жанрами фольклору є думи, балади, пісні: обрядові, родинно-побутові, соціально-побутові, коломийки, історичні: казки, легенди, перекази, прислів'я, приказки, загадки. Ці жанри фольклору відображають різноманітні аспекти життя українського народу та мають значний культурний та історичний вплив на суспільство. Наприклад, в українській народній творчості велику роль відіграють пісні про Кобзаря, які передають віру й героїзм нації, а також ілюструють сумну історію геноциду українського народу. В сучасному світі українські митці та композитори використовують фольклорні мотиви у своїх піснях, що роблять їх творчість більш насиченою та національно забарвленою.

Український фольклор використовує багато художніх прийомів, щоб передати різноманітні ідеї та образи, а саме:

- Звертання: «Послухайте, добрі люди, що маю сказати».
- Діалог: «Козаченку, куди йдеш? Невже жалю не маєш?».
- Психологічний паралелізм: «Вода каламутна – дівка смутна».
- Образи рослин, птахів, що набирають значення символів: «Калина – дівоча краса».
- Постійні епітети: «Молода дівчина».
- Слова із зменшувально-пестливим суфіксами: «Що я буду робитоньки».
- Гіперболізація: «Громовий голос».
- Узагальнення: «Вдома і солома їдома».
- Римований паралелізм: «Яка гребля, такий млин».
- Вислови-порівняння: «Як сніг на голову», «Як грім серед ясного неба».

Український фольклор також формує особистість українців. Він передає основні цінності та моральні принципи, які важливі для українського народу. У фольклорі закладені важливі для українців якості – чесність, працелюбність, гостинність, повага до старших та багато інших.

Отже, фольклор є невід'ємною складовою української народної творчості, яка має великий культурний потенціал та важливе значення для формування національної ідентичності та іміджу України в світі. Його жанри є важливими джерелами інформації про історію, культуру та традиції українського народу. Збереження та популяризація українського фольклору є важливим завданням національної культури та сприяє збереженню національної спадщини.

Список використаних джерел:

1. Українська народна поетична творчість. Київ, 1965. С. 69–72.
2. Мишанин О. В. Народна словесність найдавнішого часу і Київської Русі // Історія української літератури. Київ, 1967. Т. 1. С. 33–47.
3. Мишанич С. В. Система жанрів в українському фольклорі// Українознавство: Посібник. Київ: Зодіак-ЕКО, 1994. С. 263–276.

УДК 930.85

КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ

Бочарова М. І.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел.+38(050) 025 32 08, e-mail: mariia.bocharova@nure.ua.

The development of culture took place under rather difficult conditions and is connected with the historical development of society. At the same time, cultural knowledge is quite specific and affects many directions of the development of society. However, without cultural knowledge, one cannot talk about a civilized person, society, and the unimaginable progress of the future of mankind. Culture increases the quality of life, concentrates the social experience of many generations, and accumulates knowledge about the world. Culture is an important part of the life of every person and society as a whole.

Явище культури надзвичайно різноманітне і багатогранне. Культура проявляється в усіх сферах людської життєдіяльності.

Сьогодні не існує загальноприйнятого визначення культури. У світовій літературі можна знайти більш як 500 визначень поняття «культура». Український філософ Г. Сковорода вперше поставив питання про культуру як окремий, незалежний від природи, символічній формі. Говорячи про походження, або, іншими словами, про генез культури, варто сказати, що в суспільстві традиційно розрізняють два основні напрями культури – матеріальний і духовний, згідно з двома головними сферами людської діяльності – матеріальна та духовної.

Поняття «культура» є надто багатозначне, має різний зміст і сенс не лише у побутовій мові, а й в різних науках, які вивчають вивчають різні форми людської свідомості.

Термін «культура» походить від латинського слова «cultura». Спочатку поняття цього слова означало «обробка землі». Зміст цього поняття означає «створене», тобто кожний предмет або явище світу культури сприймається як результат зусиль людей, спрямоване на перетворення того, що створено безпосередньо природою. З часом поняття «культура» набуває більш широкого смислу. У зв’язку з розвитком духовних надбань людства до визначення культури додаються поняття «виховання, освіта, розвиток».

Специфіка культури як якісної характеристики духовно-практичного освоєння людиною світу відбивається у тому, що культура свідчить, в якій мірі людина стала для себе та інших людей, тобто культура є якісною характеристикою розвитку суспільства.

Існування культури виступає як єдиний процес, який можна розділити на дві сфери: моральну і духовну культури. Але цей поділ відносний, вони не існують цілком відірвано одна від одної, а становлять єдину систему культури як її складові частини. Цінності матеріальної культури завжди

містять у собі певний елемент духовної культури, в свою чергу, цінності духовної культури базуються на матеріальній основі.

До матеріальної культури належать такі її різновиди: культура праці і матеріального виробництва, культура побуту, культура регіону і місця проживання, особиста культура, фізична культура.

Основним напрямком культурного впливу на особистість є формування її світогляду на основі вироблення людиною певних цінних орієнтирів і потреб. У динамічному процесі функціонування культури відбувається формування духовного обличчя людини, її світогляду, релігійних, політичних поглядів, формується багатогранний духовний світ людини.

Найважливіша проблема у сучасній культурі – питання співвідношення світової і національної культур. Серед прихильників світової культури є відомі мислителі: Л. Морган, Н. Лоський, В. Вернадський, А. Швейцер, які вважали, що світова культура являє собою систему духовних цінностей. Протилежного погляду притримуються відомі мислителі, зокрема, М. Тойнбі, О. Шпенглер. Вони визнавали лише національні культури, заперечуючи їхню єдність.

Сьогодні погляд сучасної цивілізованої людини на культуру полягає у визнанні множинності культур, їхньої національної своєрідності і оригінальності. Мудрість нашого часу полягає у визнанні за кожною національною культурою її права на самостійне існування і розвиток, у відстоюванні принципу співіснування всіх культур.

Історично культуру пов’язують з гуманізмом. В основі культури лежить рівень розвитку суспільства і окремої людини. Таким чином, критерієм культури є гуманізація суспільства, а її мета – всебічний розвиток особистості.

Історія культури має комплексний і міждисциплінарний характер. Вона спирається на фактичний матеріал і висновки таких наук, як: етнографія, археологія, філософія, соціологія, мовознавство, мистецтвознавство. Культурологічна теорія виконує, поряд з пізнавальною, дуже важливу в наш час культурно-виховну функцію. Значимість і вивчення культури особливо зростає у зв’язку з актуальністю патріотичного, морального, формування справді гуманістичного світогляду.

Отже, цивілізація забезпечує соціально-організаційні й технологічні засоби функціонування та розвитку світової культури, а культура покладає цільові та ціннісні настанови цивілізації як її внутрішній елемент. Таким чином, «цивілізація інституціоналізує культуру».

Список використаних джерел:

1. Музальов О.О. Культурологія: навчальний посібник. Львів, 2012. 185 с.

2. Історія світової та української культури: підручник / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В.А. Кушнерук, В.А. Режко. Київ: Літера ЛТД, 2002. 464 с.

3. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 3-тє видання. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. 584 с.

УДК 930.85(477)

ВИДАТНІ ДІЯЧІ КИРИЛО-МЕФОДІЇВСЬКОГО БРАТСТВА

Ганзя Р. С.
Науковий керівник – к. і. н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(095) 431-34-56, e-mail: ruslan.hanzia@nure.ua

Ukrainian history includes many outstanding cultural figures. The study was conducted on the example of personalities of the national revival. Members of the Kyrillo-Methodiian Brotherhood developed culture together. Namely, they were engaged in the publishing of Ukrainian periodicals and the development of education. They also worked separately, each in their own field: literature, painting, art, etc. The work compares past and present cultural activities. This is relevant, because cultural figures had to work in conditions of an unstable situation in the country and protect its interests.

Актуальність дослідження заявленої теми зумовлена тим, що, розглядаючи творчість та погляди відомих українських діячів, можемо проаналізувати основні тенденції розвитку культури в обраний період та знайти відмінності між ним тоді й зараз, бо наразі наш народ бореться за свою незалежність.

Українська історія багата на видатних людей, тож доповідь обмежена приблизними хронологічними межами, полягає у висвітленні культурних аспектів у період українського національного відродження, а саме на прикладі діячів Кирило-Мефодіївського братства.

Такі вчені, як Ярослав Грицак, Іван Лисяк-Рудницький, Дмитро Багалій та інші, досліджували діяльність, погляди та засади об’єднання. Автор ставить за мету – проаналізувати внесок кожного діяча окремо (Тараса Шевченка, Василя Білозерського, Миколи Гулака, Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша) та всього братства в цілому в розвиток національно-визвольного руху.

Визначним етапом українських етнокультурних і націєтворчих процесів у XIX ст. стали організація та діяльність у Києві Кирило-Мефодіївського товариства. Ця таємна політична організація була заснована, згідно зі свідченнями М. Костомарова, у грудні 1845 – січні 1846 рр. Окрім декларування ідеї звільнення всіх слов’янських етносів від колоніального гноблення, розгортання боротьби супроти кріпацтва, братчики намагалися зберегти від асиміляції українську мову, культуру. П. Куліш відзначив: «Потеря нашего языка и обычаев есть худшее, что может случиться, а вы говорите, что лишь бы мы были отличными христианами… Не забудьте, что наш украинец (простой) только до тех пор и христианин, пока все его обычаи и верования при нем». Із цитати вище розуміємо, що об’єднання ставило за мету збереження української

культури. Тим більше, окрім колективної роботи над нею, більшість із членів товариства працювали над цим окремо, розвиваючись у спорідненій сфері.Творчість Т. Г. Шевченка внесла в нашу літературу незнане багатство тем і жанрів. Його шляхом пішли найвидатніші передові українські письменники наступного часу – Марко Вовчок, Панас Мирний, Іван Франко, Павло Грабовський, Леся Українка та ін. Шевченко відіграв важливу історичну роль у розвитку української літературної мови. Він установив ту структуру української літературної мови, яка збереглась у всьому істотному як основа сучасної мови. Також слід зазначити великий внесок Шевченка у живопис («Катерина», «Дари в Чигирині», серія офортів «Живописна Україна»). П. Куліш був мистецьким новатором у галузі перекладу світової літератури українською мовою, та ще й в той час, коли видані були укази про заборону рідної мови, він перший переклав Біблію, створив перший український правопис на фонетичній основі («Кулішівка», «Граматику» для українських шкіл).

М. Костомаров зробив внесок у дослідження загальнометодологічних проблем історичного процесу, проаналізувавши в науковому і суспільно-політичному плані зміст таких понять, як слов'янське питання, українофільство та багато інших.

В. Білозерському доручають важливу справу відкриття часопису «Основа», дозвіл на видання якого він отримує, щоправда, не з першого разу. Журнал виходить друком у 1861–1862 рр. і відіграє важливу роль у формуванні тогочасної української літератури.

У 1847 році товариство припинило свою діяльність, а його членів було заарештовано. Незважаючи на ліквідацію, братство відіграло вагому роль в українських етнокультурних і націєтворчих процесах XIX ст.

Отже, підбиваючи підсумки, можна стверджувати, що саме від кирило-мефодіївців веде свою історію новий український національний рух. Завдяки братству він вийшов із початкового стану нечітких прагнень і остаточно визначив свою мету та завдання: державна самостійність, збереження та відновлення української культури, соціальне звільнення народу, народовладдя у внутрішньому житті, федералізм у міжнародних відносинах.

Список використаних джерел:

1. Грицак Я. Й. Подолати минуле: глобальна історія України : науково-популяр. вид. Київ: Портал, 2021. 432 с.

2. Сергієнко Г. Я. Т. Г. Шевченко і Кирило-Мефодіївське товариство. Київ: Наук. думка, 1983. 206 с.

3. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе / упоряд. Я. Й. Грицак. Центр дослідж. історії України ім. Петра Яцика Кан. ін-ту укр. студій Альберт. ун-ту, 2019. Т. 1. 632 с.

УДК 316.42:323.21

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ І ЙОГО РОЛЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Заїка К. В.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф.українознавства, м. Харків, Україна
Тел. +38(066)710-38-70, e-mail: kyrylo.zaika@nure.ua

A full-scale war forced many people to find themselves in a difficult situation. In addition to state aid, volunteers came to the rescue. Therefore, hundreds of thousands of people joined the volunteer movement: they help in humanitarian headquarters, weave camouflage nets, buy ammunition, etc. With the increase of the volunteer community, a number of problems also arose, in particular due to widespread stereotypes and ignorance of the basic principles of the movement. Anyone who wants to contribute to the victory of Ukraine can become a volunteer. However, in order to effectively and efficiently help the population or the military during wartime, it is important to understand what volunteering is and how it works.

Повномасштабна війна змусила багатьох людей опинитись у скрутній ситуації. Окрім допомоги держави, на поміч прийшли волонтери. Відтак сотні тисяч людей приєдналися до волонтерського руху: допомагають у гуманітарних штабах, плетуть маскувальні сітки, закуповують амуніцію для військовослужбовців тощо.

Зі збільшенням волонтерської спільноти виникла також низка проблем, зокрема через поширені стереотипи та незнання основних засад руху. Автор ставить за мету – проаналізувати роль та значення волонтерів на сучасному етапі.

Благодійний рух в Україні активно зростає та розвивається. Допомогти тим, хто цього потребує сьогодні, можна в один клік – відправивши посильну суму на рахунок відповідної організації. Проте не завжди такої допомоги достатньо – часто потрібні конкретні дії «на місцях»: доставка продуктів та одягу, допомога медикам, організація обідів для безпритульних, догляд за хворими та багато іншого. Цю роботу виконують волонтери – люди, які добровільно та безкоштовно займаються громадсько-корисною діяльністю.

Волонтерство – це діяльність, яка здійснюється добровільно для суспільства чи окремих соціальних груп, без розрахунку на винагороду. Французьке слово volontaire («волонтер») походить від латинського voluntarius («добровільний»). Волонтер – це людина, яка добровільно надає безоплатну допомогу людям, які потребують особливої підтримки та соціального захисту, або державі, некомерційній чи громадській організації. Таким чином волонтерами стають не з фінансових спонукань, а

заради добровільної допомоги іншим та набуття безцінного життєвого досвіду. Адже регулярно та усвідомлено допомагаючи іншим, людина дарує їм свій час, вміння та ресурси. І натомість отримує щось значуще: знання, навички, досвід, коло соратників, нові знайомства.

У сучасній Україні існує безліч прикладів волонтерства. Декілька з них:

1. «Волонтерський рух "Восток SOS"» - організація, яка допомагає людям, які постраждали від війни на сході України, зокрема забезпечує тимчасове житло, медичну допомогу та іншу необхідну допомогу.

2. «Добре серце» – волонтерська організація, яка займається допомогою безхатькам та особам, які опинилися в складних життєвих ситуаціях, зокрема забезпечує їх харчуванням та одягом.

3. «Повернись живим» – волонтерська організація, яка займається пошуком та розшуком зниклих безвісти військовослужбовців на сході України.

4. «Соціальний патруль» – волонтерська організація, яка займається допомогою вразливим верствам населення, зокрема безхатькам, дітям з проблемними сім'ями та людям з інвалідністю.

5. «Медик-Соціум» – волонтерська організація, яка займається наданням медичної допомоги та підтримки вразливим верствам населення.

Таким чином, наразі в Україні діє велика кількість волонтерських організацій: «Волонтерський рух "Восток SOS"», «Повернись живим», «Соціальний патруль», «Медик-Соціум» та багато інших. Серед переліку питань, які вирішують волонтери своєю діяльністю: забезпечення Збройних сил України амуніцією, військовими приладами, евакуація біженців, донорство, пошук прихистку, забезпечення одягом, їжею, ліками, інформаційна підтримка та інше. Волонтерство в Україні відіграє важливу роль у розвитку громадянського суспільства, підтримці вразливих верств населення. Волонтери допомагають тим, хто потребує допомоги, пропагують здоровий спосіб життя, активну громадянську позицію та відповідальне ставлення до навколишнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Городецька І. Волонтерство як соціальний феномен в Україні *Актуальні проблеми політики*: електронний науковий журнал. 2017. Вип. 12. С. 79–85.

2. Корольова О. Роль волонтерства у розвитку громадського суспільства в Україні *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Політичні науки. 2018. Вип. 27. С. 66–70.

3. Марушкіна О. М. Роль волонтерства в формуванні громадянського суспільства в Україні *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2017. Вип. 2. С. 80–85.

УДК 364-322(477)

РОЛЬ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Іванов Є. В.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(068)5853586, e-mail: yevhen.ivanov@nure.ua

This work is devoted to the volunteer movement and its role in modern Ukraine. The work analyzes the historical development of volunteerism in Ukraine and its current state, examining various factors that have influenced the growth and impact of volunteer work in the country. Additionally, the study discusses the benefits of volunteerism for both individuals and society as a whole and highlights the challenges and obstacles that volunteers face in Ukraine. The research draws on a range of sources, including reports, articles, and official data. Overall, this work provides a comprehensive overview of the volunteer movement in Ukraine and its importance for social development in the country.

Волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги [1]. Є багато різних напрямів волонтерської діяльності, включаючи допомогу малозабезпеченим, бездомним, особам з інвалідністю, постраждалим від надзвичайних ситуацій, культурно-історичній спадщині та інші.

Україна почала розвивати волонтерство з 1992 року, коли з’явилася служба «Телефон довіри», але порівняно з іншими країнами світу воно розвивається повільно. У 2010 році Україна займала 150-е місце у рейтингу World Giving Index, а лише 5% населення залучалося до волонтерської роботи [2].

Під час анексії Криму та Антитерористичної операції на сході України волонтери допомагали забезпечувати військових спорядженням, амуніцією та продовольством [3]. Згідно з дослідженням, проведеним компанією GfK Ukraine у 2014 році, українці високо цінують волонтерський рух та його важливу роль у політичних змінах, зміцненні миру та розвитку громадянського суспільства.

Після початку повномасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року, волонтерство набуло значущості для України, виражаючи успіх у даних обставинах. Волонтери співпрацюють з неприбутковими організаціями для надання допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади та постраждалим унаслідок військової агресії Росії проти України.

У рік повномасштабного вторгнення у Реєстрі волонтерів в Податковій зареєструвалися 2383 українця, що наведено на рисунку 1. Це у

8,4 рази більше, аніж за весь час існування переліку. Загалом Державна податкова служба нарахувала 2 699 волонтерів на початок 2023 року [4].

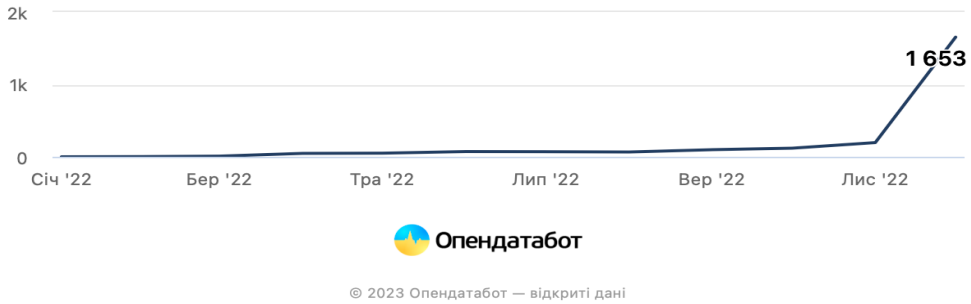

Рисунок 1 – Кількість реєстрацій волонтерів

З моменту початку війни було пожертвувано більше 33,96 млрд грн на рахунки НБУ та у три найбільші фонди країни. Серед них – United24, Повернись живим та фонд Притули. Іноземці також донатили на ці рахунки разом з українцями. Найбільша сума пожертвувань – 15,8 млрд грн – була зібрана за три місяці з 24 лютого по 5 травня. United24 зібрав понад 47% від донатів найбільших українських фондів, і від того дня почав збирати пожертви на рахунок НБУ [5].

Отже, дослідження показало, що волонтерський рух в Україні став значущим фактором підтримки української армії, а також допомагає при розв'язанні соціальних проблем та забезпеченні підтримки вразливих верств населення. Без волонтерів ці проблеми були б важким випробуванням для нашого суспільства і можливо навіть недосяжними для деяких людей, які знаходяться у складних життєвих обставинах або потребують допомоги.

Список використаних джерел:

1. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-VI : станом на 31 берез. 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text

2. Матяш М. Українське волонтерство – явище унікальне. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html

3. Волонтери. Volontery. URL: https://myvolontery.com.ua

4. Opendatabot. 2383 волонтера зареєструвалися у реєстрі Податкової у 2022 році – Опендатабот. Опендатабот. URL: https://opendatabot.ua/analytics/volunteers-registry

5. Opendatabot. Майже 1 млрд доларів зібрали найбільші фонди країни – Опендатабот. Опендатабот. URL: https://opendatabot.ua/analytics/donats-2022

УДК 342.565.4:355.271

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Лі Н. Д.
Науковий керівник – Чепела С.П
Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, просп. Науки, 14, каф. філософії, тел.: (057)702-14-65)
E-mail: nikita.li@nure.ua

This article deals with the problem of the work of the courts during the wartime. It is known that war brings a lot of problems to people`s lives and one of the influential problems is the proper operation of the courts. It is very important because a lot of people face problems that must be resolved by the court and malfunctioning in the court`s work can destroy or society or even endanger the country. In our scientific work we will analyze work of the courts during the wartime and we will describe some features of it. At the and of this work we will understand the current state of due process of the courts during martial law.

Останні роки українці переживають дуже тяжкі часи для нашого народу, а упродовж минулого року ситуація кардинально погіршилася. Після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України ми зіткнулися з багатьма проблемами в нашому житті. Більшість стандартних операцій та дій які ми звикли робити на протязі нашого життя зазнали змін та шкоди у зв’язку з війною. Таким чином, наприклад, потерпіли змін більшість державних органів та установ у зв’язку з певним регламентом воєнного стану. Однією з найважливіших установ яка затерпла змін є система адміністративних судів України.

У період воєнного стану, відповідно до статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», повноваження судів не можуть бути припинені, а частина друга статті 26 зазначеного Закону передбачає, що скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства забороняється. Але, разом з тим, судова гілка влади також зазнала впливу війни та її наслідків, що внесло свої корективи в процеси здійснення судочинства.

У зв’язку з повномасштабним вторгненням рф на територію України, веденням активних бойових дій та тимчасову окупацію окремих територій, низка судів в Донецькій, Житомирській, Запорізькій, Київській, Луганській, Миколаївській, Сумській, Чернігівській, Харківській та Херсонській областях призупинили свою діяльність. Внаслідок чого відповідними розпорядженнями Голови Верховного Суду «Про зміну територіальної підсудності судових справ в умовах воєнного стану», ураховуючи неможливість судами здійснювати правосуддя під час воєнного стану, територіальну підсудність судових справ, що розглядались в цих судах, було змінено.

Реалізація таких повноважень Головою Верховного Суду стала можлива завдяки прийнятими на початку березня законодавчими змінами до частини сьомої статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Ця стаття в редакції чинній станом на сьогодні передбачає, що у разі неможливості здійснення правосуддя судом з об'єктивних причин під час воєнного або надзвичайного стану, у зв'язку зі стихійним лихом, військовими діями, заходами щодо боротьби з тероризмом або іншими надзвичайними обставинами може бути змінено територіальну підсудність судових справ, що розглядаються в такому суді, за рішенням Вищої ради правосуддя, що ухвалюється за поданням Голови Верховного Суду, шляхом її передачі до суду, який найбільш територіально наближений до суду, який не може здійснювати правосуддя, або іншого визначеного суду. У разі неможливості здійснення Вищою радою правосуддя такого повноваження воно здійснюється за розпорядженням Голови Верховного Суду. Відповідне рішення є також підставою для передачі усіх справ, які перебували на розгляді суду, територіальна підсудність якого змінюється.

Зараз же суди, які знаходяться на деокупованих територіях, поступово починають відновлювати свою роботу.

Так, відповідно до розпорядження Голови Верховного Суду від 22.04.2022 № 25/0/9-22 відновлено територіальну підсудність судових справ двох господарських судів, у яких є належні умови для здійснення правосуддя: Господарського суду Сумської області та Господарського суду Чернігівської області. Також відновили свою діяльність низка судів Житомирської, Київської, Чернігівської, Сумської областей.

Зокрема, розпорядженням Голови Верховного Суду від 4 травня 2022 року № 27/0/9-22 відновлено територіальну підсудність судових справ 25 судів Чернігівської області, які вже 5 травня мали розпочати здійснення правосуддя. Підсумовуючи, ми можемо сказати що надання можливості роботи судів під час воєнного стану є дуже складною задачею. Також змінилися актуальні питання в судах, якщо раніше в більшості це були справи більш побутового характеру, то тепер набули великого розповсюдження справи пов'язані з військовою справою. Держава намагається максимально підтримати порядок в країні, не дивлячись на таку складну ситуацію. Можна виділити що ситуація пов'язана з повноцінною працездатністю наших судів покращується і проводиться величезна робота для підтримки ситуації.

Список використаних джерел:

1. Бармак М. В, Бармак О. Я. Кишеньковий довідничок. Основи права. Тернопіль: АСТОН, 2018. 416 с.

2. Рада суддів України. Рішення 05.08.2022 № 23. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0023414-22#Text (дійсне на 10.04.2023)

УДК 327:355.48(477:470)”2022.02/…”

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГЕОПОЛІТИКУ У СВІТІ

Михайленко Я. Р.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +380662714904, e-mail: yaroslava.mykhailenko@nure.ua

The purpose of this research is to assess the threats and challenges posed by the Russian-Ukrainian war to international systems, for example, the international security system and the international legal system, as well as to the statehood and sovereignty of Ukraine. The author also demonstrates the relationship between the methods of warfare and the dangerous consequences that can be caused. This publication aims to describe methods to prevent irreversible consequences that will have an impact on all countries of the world.

Тема російсько-української війни є актуальною, бо у Кремлі досі не можуть прийняти факт того, що Україна є незалежною державою. Для Російської Федерації війна з Україною є ідеальним способом подолання нефункціональності її системи. Справа в тому, що відносно дешеві засоби та невеликі втрати забезпечують виживання, а також дають можливість постійно впливати на інших геополітичних гравців і на формування тенденцій у геополітичному середовищі [1]. Метою цієї публікації є вивчення впливу російсько-української війни на геополітичну ситуацію у світі та міжнародні відносини.

Російська Федерація реалізує стратегію, спрямовану на руйнацію нинішньої європейської системи безпеки, де збройна агресія РФ проти України та знищення її державності є одним з етапів реалізації цієї стратегії. Основною стратегічною метою є створення воєнного конфлікту на східних кордонах держав НАТО та ЄС для їх примушення до переговорів з перегляду європейської системи безпеки в інтересах РФ. Другорядні стратегічні цілі зорієнтовані на зміну воєнно-політичного балансу сил на користь РФ за українським, чорноморським і балтійським напрямками, руйнацію європейської євроатлантичної солідарності. Україна розглядається російською стороною як одна з ключових ланок воєнно-стратегічного, геополітичного, геоекономічного простору європейської системи безпеки [2]. Специфіка нинішньої безпекової кризи значною мірою полягає в тому, що вона розгортається в умовах глобалізації, тобто кардинального підвищення ступеня взаємної залежності суб’єктів міжнародної політики. Це вимагає підвищення рівня міжнародної відповідальності від учасників системи міжнародних відносин.

Внаслідок дій РФ впродовж 2014–2016 років було деформовано систему глобальної та регіональної безпеки, а також чинну систему

міжнародного права. Майже всі міжнародні гарантії безпеки для України (зокрема в межах Будапештського меморандуму) виявилися недієздатними в умовах, коли агресором виступив один із гарантів — Російська Федерація [3].

Очільник Кремля 24 лютого 2022 року оголосив про «спеціальну воєнну операцію» на території України. Він намагався виправдати вторгнення в Україну «розширенням НАТО на схід», «необхідністю захисту російськомовного населення Донбасу від діючого політичного режиму України». До того ж було заявлено ультиматум до української сторони: нейтральний і без'ядерний статус України, демілітаризація, денацифікація, визнання окупованого Криму та суверенітету так званих ДНР і ЛНР. Проте «спеціальна воєнна операція» в Україні має всі ознаки повномасштабної війни на кшталт тієї, яку вела гітлерівська Німеччина проти СРСР та інших держав світу у середині XX століття. Наразі масовані агресивні дії збройних сил РФ, ракетні та авіаційні удари по містам та місцевим територіальним громадам, критичній, економічній і соціальній інфраструктурі, адміністративним і політичним центрам України спрямовані проти цивільного населення для його залякування і провокування паніки в країні. У такий спосіб російська сторона намагається досягти мети щодо підриву легітимності української влади, волі народу і національних військових формувань до чинення опору збройним силам РФ. Політичними цілями РФ у війні є зміна політичного режиму в Україні, що має забезпечити надалі зміну зовнішньополітичного і воєнно-політичного курсів України, і насамкінець повернення України в зону геополітичного панування Росії. Білоруське державне керівництво, виконуючи союзні зобов'язання перед РФ та надаючи Росії територію Республіки Білорусь (РБ) для здійснення збройної агресії проти України опосередковано стало причетним до воєнних злочинів проти Української держави [2].

Таким чином, російська агресія створила багато загроз для України, але це не зламало національний дух та громадяни міцно стоять на захисті своєї держави.

Список використаних джерел:

1. Nikolaienko N. Russian aggression as a challenge in the sphere of Ukraine's national security. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.* 2021. No. 1 (9). P. 273–283.

2. Російсько-українська війна: особливості реалізації загроз державному суверенітету України та перспективи виходу з війни / М. Шевченко та ін. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняховського.* 2022. № 2(75). С. 6–15.

3. Проноза І. І. Гібридна російсько-українська війна як загроза європейській безпеці. *S.p.a.c.e. № 1/2016.*

УДК 82.161.2.09

ІВАН БАГРЯНИЙ: ІСТОРІЯ ОДНОГО З ВИДАТИХ УКРАЇНСЬКИХ БУНТІВНИКІВ

Олефіренко І. І.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(066) 243-67-14 , e-mail: ivan.olefirenko1@nure.ua

This report highlights the life and legacy of Ivan Bahrianyi, one of Ukraine's most celebrated writers and intellectuals. Franko was a prolific author, producing poetry, fiction, works that captured the struggles of the Ukrainian people during a tumultuous time in their history. This report provides an overview of his life, his works, and his impact on Ukrainian culture, and is intended to inform and engage both domestic and international audiences.

Актуальність роботи полягає в тому, що Україна має багату спадщину, яка включає видатних діячів різних епох. Дослідження життя та творчості видатних українських діячів має важливе значення для збереження та вивчення національної культури.

Щодо теми дослідження існує багато літературних джерел. За основу доповіді можна взяти українську енциклопедію в 20-ти томах, монографії та статті в наукових журналах про його життя та творчість, матеріали архівів та бібліотек про видатних українців, що зробили значний внесок у розвиток культури.

Метою доповіді є аналіз деяких аспектів життя та творчості Івана Багряного, важливості його внеску в українську культуру.

Під час моїх досліджень я переглянув різні літературні джерела щодо теми дослідження, це включає книги, статті, біографії. Це дозволило зібрати важливу інформацію про одного з мільйонів мучеників українського народу, який доніс цьому світу трагічну історію їх тріумфу над злом, а згодом і їх трагедію.

Іван Багряний – видатний український письменник, який залишив помітний слід в українській літературі. Він народився 1906 року в невеликому місті Охтирка Харківської губернії в родині муляра. У роки своєї фахової діяльності, а саме у 1925-му році вийшов із комсомолу щоб «збагатитись враженнями» і почав подорожувати землями України (був на Донбасі, в Криму, на Кубані тощо). У тому ж році випустив власним коштом свою невелику збірку «Чорні силуети: П'ять оповідань», де описував страшні реалії нового життя, які він побачив під час подорожей. Це був перший прояв бунтарського духу Івана.

Він продовжить займатися просвітительською діяльністю, продовжить критикувати владу, навіть вступить до опозиційного об'єднання МАРС («Майстерня революційного слова»). І саме через

погляди та позицію його 1932 року заарештують за проведення «контрреволюційної агітації» і після утримання протягом трьох місяців у камері його відправлять в заслання до Сибіру.

Саме з цього моменту життя Івана Багряного докорінно змінюється. Провівши майже вісім років у різних таборах і в'язницях, він знесилений повернувся додому в Охтирку. Всі ці свої роки життя він опише в автобіографічному романі «Сад Гетсиманський», який був одразу заборонений у СРСР.

В роки війни він за переконаннями був готовий приєднатися до політичних сил, які виборювали б незалежну Україну. Тому природно, що під час Другої світової війни І. Багряний співробітничав з Організацією українських націоналістів (як мельниківців, так і бандерівців) і Українською повстанською армією. Він особисто брав участь у створенні Української Головної Визвольної Ради, розробляв її маніфести і документи. У роки своєї партизанської діяльності, про які дуже мало що відомо, він пише свій найвідоміший твір, який згодом прогримить на весь світ, «Тигролови». Разом із партизанами він вів боротьбу на два фронти, проти радянських комуністів й проти гітлерівських нацистів. Багато з його друзів і побратимів були закатовані. Одна частина була закатована Гестапо, а інша силами НКВС, і він для обох цих сторін був однією з найбажаніших цілей. Він до кінця своїх днів пропагував ідеї української державності й самостійності, ідеї української нації.

Після війни він емігрував до Німеччини і видавав свої твори на світову аудиторію. У свій час він підняв доволі сильний резонанс у світовому суспільстві через свої твори «Тигролови» і «Чому я не хочу вертатися до СРСР».

Зараз, через повномасштабну війну Росії проти України, коли нашій нації, нашій свободі знову погрожує небезпека, неволя й тортури, багато людей нарешті зрозуміли тих людей минулого, історію яких вміло змовчувала й приховувала всі ці роки Москва, і ми повинні вивчити історії кожного із таких борців із системою й повинні гартуватися навколо їх ідей, і ніколи не допускати їх помилок і не допускати того, щоб їх історії й їх самих забули, як забули деякі наші пращури!

Список використаних джерел:

1. Багряний І. Автобіографія / передм. С.А. Шальченка, Р.Я. Пирога // Слово і Час. – 1994. – № 2. – С. 5–8.

2. Галкін О. Правдиві факти про Івана Багряного — [Електронний ресурс] — URL: http://www.okhtyrka.net/content/view/1566/44/.

3. Шугай О. Іван Багряний (1906–1963), письменник, громадський діяч // 100 відомих українців. – К., 2005. – С. 564–571.

УДК 364:316.354.4(477)

ФОРМУВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ

Шарун Д. А.
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Гарбар М. А.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(068) 331-63-15, e-mail: daria.sharun@nure.ua.

This work describes the development and formation of the volunteer movement in Ukraine, and also describes its significance as a sphere of influence. The abstracts provided examples of volunteer organizations in Ukraine that are actively involved in helping the military in the war now.

Про волонтерський рух в Україні сьогодні з захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. Розквіт волонтерської діяльності у нас припав на час Революції Гідності і початок війни на Донбасі. У надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави [5]. 2014 рік став знаковим, тому що дав потужний поштовх для утворення цілого ряду волонтерських рухів, які стали яскравим прикладом високого рівня громадянської свідомості українців і їх здатності ефективно самоорганізовуватися. З осені 2014 року волонтери почали тісну співпрацю з Міністерством оборони України, де була створена рада волонтерів. Представники волонтерських організацій залучені до речового, харчового і медичного забезпечення, деякі з них тепер працюють у департаментах Міністерства оборони, що відповідають за постачання Збройних Сил України [1].

Але, безумовно, волонтерський рух в Україні має більш давню історію. Якщо під волонтерством розуміти меценатство, уболівання за культурні, релігійні, освітні справи, то можна стверджувати, що такі відомі історичні постаті, як Володимир Великий, Острозькі, Ханенки, Скоропадські, були волонтерами. Якщо ж говорити про волонтерство як організований рух, то його початок в Україні можна вести з другої половини XIX століття, коли у 1868 р. у Львові запрацювала «Просвіта» (культурно-освітянська організація), у 1894 р. (також у Львові) – руханкове й тіловиховне товариство «Сокіл», а у 1900 р. – ідеологічне товариство «Січ». Усі ці рухи набули поширення саме на західноукраїнських землях, оскільки вони перебували під владою більш ліберальної Австро-Угорщини. До речі, уже у 1912 р. також за Збручем почав діяти «Пласт». А 1914 року почалася Перша світова війна. Як і 2014 року, понад століття тому саме військові дії змусили суспільство єднатися та сприяли розквіту волонтерства. Австро-Угорщина дала добро на створення добровольчого легіону «Українські січові стрільці». Так як їх треба було нагодувати,

одягти тощо, місцеве населення частково взяло ці витрати на себе. Уже 1915 р. львівське жіноцтво утворило «Українську самаритянську поміч» (УСП) для медичної допомоги пораненим солдатам та жителям [4].

У Загальній декларації волонтерів, прийнятій у Парижі у 1990 році, волонтерська діяльність розглядається як інструмент соціального, економічного, культурного, екологічного розвитку. Зокрема підкреслюється, що волонтерство – це добровільний вибір, що відображає особисті погляди й позиції; це активна участь громадянина в житті суспільства, що виражається, як правило, у спільній діяльності у межах різного роду асоціацій [3]. До речі, 17726 благодійних організацій було зареєстровано станом на 1 січня 2018 року відповідно до даних Державної служби статистики України, але більшість БО існують лише «на папері», весь основний благодійний бюджет України складають 500–1000 організацій [2].

Із власного досвіду роботи волонтером хочу виділити різновиди волонтерських організацій, що допомагають конкретно релігійним громадам. Такі, як Chabad – Life Changer, що надають психологічну, гуманітарну та медичну допомогу сім'ям з єврейським корінням під час війни. A Volunteer Community of Ukraine (до речі, центри Volunteer Community працюють не тільки в Україні) надає базу для роботи волонтерам будь-якого віку і займається івентами для дітей та літніх людей, допомогою тваринам. І можу підтвердити, що мотивація волонтера залежить від ментора проєкту і людей навколо, бо передусім важливе саме ком'юніті людей зі спільною метою і результат у виді емоцій тих, кому ти допомагаєш. Саме тому я дуже рада бути причетною до волонтерського руху України, що дуже стрімко росте та розвивається зараз.

Список використаних джерел:

1. Волонтерство в Україні / UWCF. URL: https://uwcfoundation.com/ua/blagotvoritelnost-v-ukraine/volonterstvo-v-ukraini

2. Діяльність українських благодійних організацій. Дослідження виконане CORESTONE GROUP та GFK UKRAINE на замовлення Фонду родини Загорій. URL: https://zagoriy.foundation/wp-content/uploads/2019/11/charity_funds_report.pdf

3. Загальна декларація волонтерів, прийнята на XI конгресі Міжнародної асоціації волонтерів. Права людини: навч. посіб. Київ: Просвіта, 2002. С. 67-80.

4. Перші волонтерські рухи в Україні. URL: https://youthcenters.net.ua/pershi-volonterski-ruhi-v-ukraini/.

5. Українське волонтерство – явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html

УДК 316.776.23:355.48(477:470)”2022.02/…”

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА

Шудренко А. В., Дам-Васильєва Ч. А.
Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(097) 631-11-49, e-mail: artem.shudrenko@nure.ua ,
тел. +38(093)101-05-14, e-mail: chanh.dam-vasylieva@nure.ua

In today’s world, information warfare is one of the most dangerous types of weapons. Using secret information, spreading dirt, spreading false information, trying to mislead with information have become the meaning of life for many people. And all because information has an influence on the masses, that is, if you successfully manipulate the consciousness of the masses, you can achieve almost any goal: destroy the opponent or start a war.

Інформаційна війна стала одним із найнебезпечніших видів конфлікту. Зважаючи на останні події в Україні, зрозуміло, що основна боротьба між політичними силами точиться саме за допомогою інформації. А. М. Маклюен наводить цікаву фразу: «Справжня тотальна війна – це війна інформації».

Інформаційна війна спрямована на те, щоб організатори або групи соціальної інформаційної пропаганди шляхом подання інформації формували необхідні думки, громадську думку, комплексну систему думок з певних питань.

Людський розум влаштований таким чином, що людина завжди шукає відповіді на питання, які її хвилюють, і ці суперечливі питання є частиною безперервного пізнавального процесу. Звичайно, з підвищенням обізнаності зменшується вразливість, і в цьому випадку інформаційна війна вимагає більш витончених методів створення підозр із використанням різноманітних прийомів спотворення інформації.

З моменту проголошення незалежності України, а особливо з 2013–2014 років, Російська Федерація веде безперервну інформаційну війну проти України. А з моменту останнього вторгнення (24 лютого 2022 року) ворожа пропаганда лише посилилася. Деякі з цілей цієї війни:

1. Зниження морального духу українського населення. В Росії, наприклад, систематично наголошується про ненависть українців (переважно «нацистів» на Заході України), які начебто негативно налаштовані до росіян.

2. Спроба дискредитації українського військово-політичного керівництва та висвітлення його як «зрадників». Яскравий приклад – міф про президента-«втікача» В. Зеленського.

3. Формування фальшивого «медіа-бачення» військових подій серед російського та українського населення, штучне створення масової

підтримки дій Росії серед населення Півдня та Сходу України. Ці завдання виконуються через різні канали комунікації: традиційні та електронні ЗМІ, Інтернет або соціальні мережі.

Протиотрута від інформаційної війни – це комплекс заходів під загальним терміном інформаційна гігієна, який розкриває механізм боротьби з цією війною та простими словами пояснює, як запобігти використанню неправдивої інформації. Потрібно перевіряти джерела інформації та виявляти фейкові новини, звертаючи увагу на дату, помилки або інші деталі. Деякі способи боротьби з фейковою інформацією зображені на рис.1.

Рисунок 1 – Методи інформаційної боротьби

Таким чином із лютого 2022 року українському суспільству було надано детальну інформацію про те, що слід довіряти лише офіційним українським джерелам інформації. Це дає змогу протистояти традиційній російській тактиці з випуску дезінформації та її максимального поширення.

На жаль, інформаційна війна триває і сьогодні. Довіряйте лише надійним джерелам інформації та не поширюйте фейкові новини. Якщо правильно зрозуміти важливість інформаційних проблем, то слід почати рухатися в напрямку їх подолання, адже інформаційна зброя може знищити найголовніше, що є у людини – її свідомість.

Список використаних джерел:

1. Інформаційна війна. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0 (дата звернення: 11.04.2023).

2. Бабенко Ю. Інформаційна війна – зброя масового знищення! URL: https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2006/04/20/4399050/ (дата звернення: 11.04.2023).

3. Ліпкан В. А. Національна безпека України: Навч. посібник. Київ, 2009. 576 с.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

Б

Баб’як В. С. 11
Бакланов О. В. 13
Балагура В. О. 36
Бодюл О. О. 15
Бочарова М. І. 38
Бутвіна О. Є. 17

Г

Ганзя Р. С. 40

Д

Дам-Васильєва Ч. А. 54

З

Заїка К. В. 42

І

Іванов Є. В. 44

К

Касьяненко С. Ф. 19
Кононенко І. В. 21

Л

Лазарєва О. О. 23
Лазарєва Н. М. 23
Лі Н. Д. 46
Логінова А. О. 25

М

Михайленко Я. Р. 48

Н

Новіченко Є. О. 27

О

Олефіренко І. І. 50

Р

Рой Є. О. 29

Ш

Шарун Д. А. 52
Шудренко А. В. 54

Ю

Юзвак Ю. С. 31

Р

Polozova O. O. 33

ЗМІСТ

Програма конференції…….. 4

Секція 1 УКРАЇНСЬКА МОВА ВІД ДАВНИНИ
ДО СУЧАСНОСТІ…… 10

Секція 2 ІСТОРИЧНІ, РЕГІОНАЛЬНІ, ГЕОПОЛІТИЧНІ
АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ…….. 35

Алфавітний покажчик…….. 56

«РАДІОЕЛЕКТРОНІКА ТА МОЛОДЬ У XXI СТОЛІТТІ»

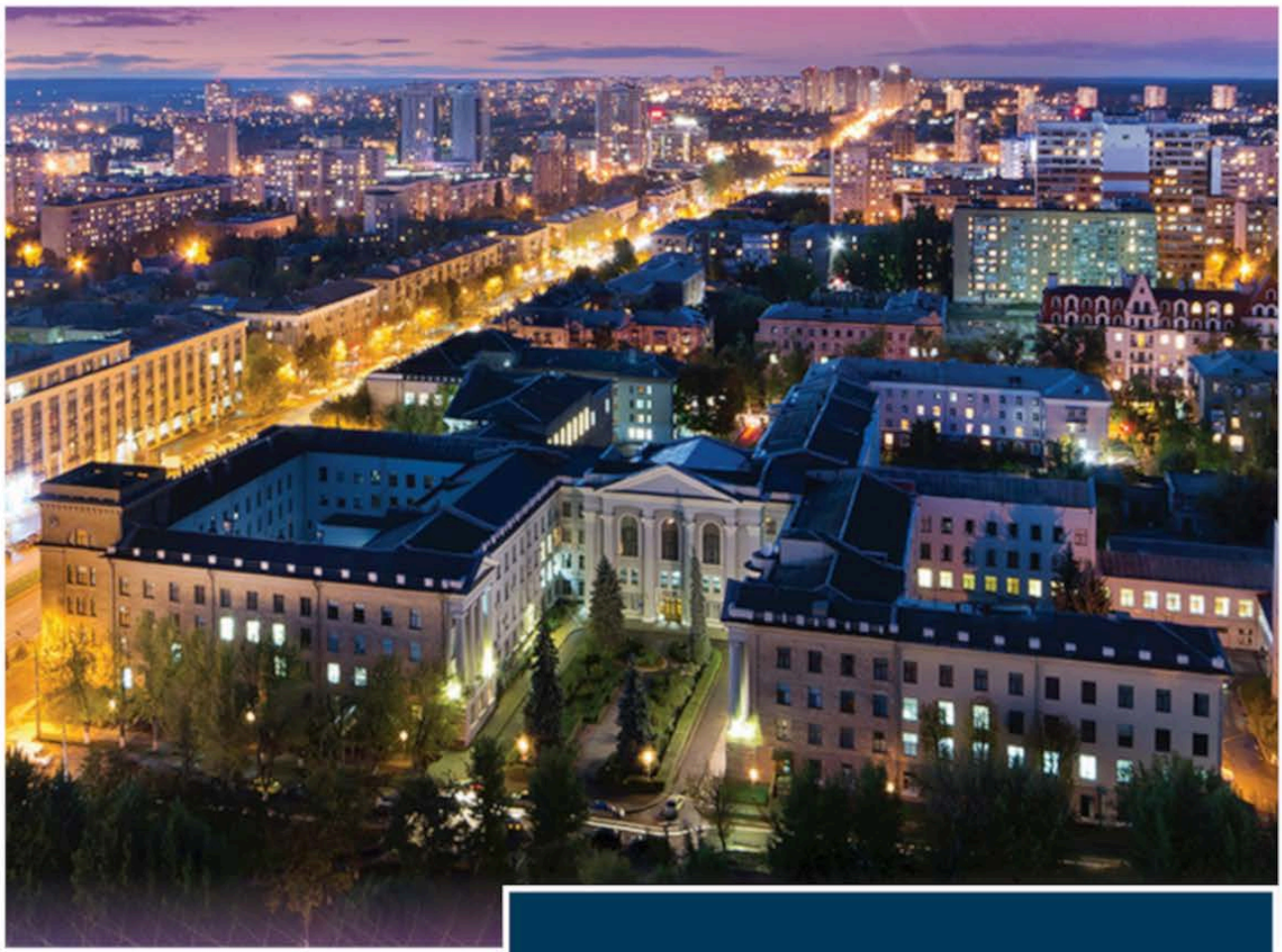
Матеріали 27-го Міжнародного молодіжного форуму

Відповідальна за випуск: В. Л. Циганенко

Комп’ютерна верстка Н. О. Очкурова

Матеріали збірника публікуються в авторському варіанті
без редагування

NURE
Харківський національний
університет радіоелектроніки

XXVII Міжнародний молодіжний форум

"Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті"